Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 227 (8467). ● 28 ноябрь, 1984 йил ● ЧОРШАНБА Баҳоси 3 тийин.

Кеча жонажон Ватанимиз пойтахти Москвада, Катта Кремль саройида мамлакатимиз ҳокимиятининг олий органи — ўн биринчи чақириқ СССР Олий Советининг иккинчи сессияси ўз ишини бошлади. Депутатлар мамлакатни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1985 йилги Давлат плани ва Давлат бюджети ҳақидаги масалаларни муҳокама қилмоқдалар.

Москва, Кремль. Ўн биринчи чақириқ СССР Олий Советининг иккинчи сессияси. Суратда: Иттифоқ Совети билан Миллатлар Советининг қўшма мажлиси. ТАСС — ЎзТАГ телефотоси.

МЕҲНАТДА ЯНГИ ЗАФАРЛАР САРИ

ЎН БИРИНЧИ ЧАҚИРИҚ СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ИККИНЧИ СЕССИЯСИ

Советлар мамлакати тарихий аҳамиятга молик воқеалар арафасида турибди. Биз қадам қўйишга ҳозирлик кўраётган беш йилликнинг туталловчи йили — КПСС XXVII съездига актив тайёргарлик кўриладиган йил, Улуғ Ватан урушида совет халқи қозонган Ғалабанинг 40 йиллиги нишонланадиган санадир. Мамлакатни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг бош вазифалари партия Марказий Комитетининг 1984 йил октябрь Пленуми материалларида, ўртоқ К. У. Черненконинг КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси мажлисидаги нутқида чуқур ва атрофлича таҳлил этилиб, белгилаб берилди.

Совет кишилари программа тусидаги бу ҳужжатларнинг қоидалари ва хулосаларини астойдил маъқуллаб, беш йилликни муносиб равишда туғаллашга, экономикани интенсивлашни жадаллаштиришга, кейинги йилларда ижтимоий ишлаб чиқаришда бошланган ижобий силжишларни ялпи куч-ғайратлар билан мустаҳкамлаш ва кўпайтиришга аҳд қилганликларини билдирмоқдалар.

Партия коммунистларни, социалистик экономика барча соҳаларининг меҳнатчиларини хўжаликни яхшироқ юритишга, ресурслардан самаралироқ фойдаланишга, янада натижалироқ ишлашга ундамоқда.

Халқ сайлаган вакиллар ўн биринчи чақириқ СССР Олий Советининг иккинчи сессиясига улуғ Совет давлатининг фаровонлиги ва равнақи тўғрисидаги фикр-ўйлар билан келдилар. Сессия 27 ноябрь куни Катта Кремль саройида Иттифоқ Совети ва Миллатлар Советининг қўшма мажлиси билан очилди.

К. У. Черненко, Г. А. Алиев, В. И. Воротников, М. С. Горбачев, А. А. Громико, Д. А. Кунаев, Г. В. Романов, М. С. Соломенцев, Н. А. Тихонов, В. В. Шчербицкий, П. Н. Демичев, В. И. Долгих, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, В. М. Чебриков, Э. А. Шеварднадзе, М. В. Зимянин, И. В. Капитонов, К. В. Русаков, Н. И. Рижков ўртоқларни депутатлар ва меҳмонлар гулдурос, давомли қарсаклар билан кутиб олдилар.

Мажлисни Миллатлар Советининг раиси **А. Э. Восс** очди.

Депутатлар сессиянинг кун тартиби ва иш тартибини бир овоздан тасдиқладилар:

1. СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1985 йилги Давлат плани тўғрисида ҳамда СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1984 йилги Давлат плани қандай бажарилаётганлиги ҳақида.

2. СССРнинг 1985 йилги Давлат бюджети тўғрисида ва СССРнинг 1983 йилги Давлат бюджети ижроси ҳақида.

3. СССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлаш тўғрисида.

Кун тартибининг биринчи масаласи юзасидан СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, СССР Госплани раиси депутат **Н. К. Байбаков** доклад қилди.

Сўнгра СССР молия министри, депутат **В. Ф. Гарбузов** СССРнинг 1985 йилги Давлат бюджети тўғрисида ва СССРнинг 1983 йилги Давлат бюджетининг ижроси ҳақида доклад қилди.

Шу билан СССР Олий Совети палаталарининг биринчи қўшма мажлиси ёпилди.

К. У. ЧЕРНЕНКО Н. КИННОКНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. У. Черненко 26 ноябрь куни Кремлда Буюк Британия лейбористлар партиясининг раҳбари Н. Киннок билан учрашди.

Ҳозирги халқаро вазиятга ва Англия-Совет муносабатларига доир актуал масалалар юзасидан фикрлашиб олинди.

К. У. Черненко лейбористлар партияси Буюк Британиянинг сиёсий ҳаётида ўйнаётган ролга СССР муносиб баҳо бераётганлигини таъкидлади. Совет Иттифоқи Буюк Британия билан яхши қўшничилик муносабатларида бўлишни, тенг ҳуқуқлилик ва ўзаро манфаатдорлик асосида у билан ҳамкорлик қилишни астойдил истамоқда. Бу кенг кўламдаги халқаро жиҳатдан ҳам муҳимдир, чунки лейбористлар партиясининг миллий конференцияси яқинда тўғри таъкидлаб ўтганидек, биз ҳаммамиз «хатарли дунёда яшамоқдамиз»: уруш хавфи камаймаяпти.

К. У. Черненко билан Н. Киннок ядро асрида ўзгача ижтимоий системадаги давлатларга қарши «салб юришлари»ни эълон қилиш эмас, «кучини пеш қилиш сиёсати» ва ҳарбий устунликка эришиш кетидан телбаларча қувиш эмас, ядро қуроли билан дўқ-пўписа қилиш эмас, балки тинч-тотув яшаш, тенглик ва баб-баравар хавфсизлик принципларигина халқаро муносабатларга асос қилиб олиниши керак, деган фикрга қўшилдилар. Ана шу принципларга таянгандагина тинчликни сақлаб қолиш, планетани ядро ҳалокатидан қутқариб қолиш мумкин.

Н. Киннок лейбористлар партиясининг кейинги конференциясида қабул қилинган «Британия учун мудофаа ва хавфсизлик» деган ҳужжатга асосланиб шуни таъкидладики, лейбористлар ҳокимият тепасига келган тақдирда миллий мудофаа системасини ядросиз асосга қуришга, Британия территориясидан ҳар қандай ядро қуролини чиқариб ташлашга қатъий аҳд қилгандирлар.

Бунга жавобан К. У. Черненко Совет Иттифоқи ядро қуроли яратилган биринчи кунларданоқ уни қонундан ташқари деб эълон қилиниши учун, шу қуролнинг запаслари йўқотилиши учун изчиллик билан курашиб келаётганлигини қайд этиб ўтди. Бутун дунёда ядро қуролини айни батамом тугатиш энг яхши қарор бўлур эди. Бироқ Совет Иттифоқи шу мақсадга олиб борадиган жузъий чораларни ҳам — ядро қуролларини қисқартириш, дунёнинг турли районларида ядросиз зоналар вужудга келтириш тўғрисидаги битимларни ва бошқа тегишли тадбирларни ҳам табриклайди.

Лейбористлар партиясининг Буюк Британия мудофаа ва хавфсизлик масалаларига оид программаси Британия учун, Европа учун тинч келажакни таъминлаш вазифасига масъулиятни ҳис этиб ёндашилаётганлигидан далолат беради, ядро уруши чиқиши хавфини камайтиришга ёрдам беради.

Совет Иттифоқи Европага татбиқан уни ўртача олисликка учириладиган ядро қуролидан ҳам, шунингдек тактик ядро қуролидан ҳам, ўз-ўзидан равшанки, Варшава Шартномаси мамлакатлари билан НАТО мамлакатлари учун тенглик ва баб-баравар хавфсизлик принципи асосида батамом халос этиш учун курашмоқда.

СССР — ядро қуроли ишлатилишига принципиал қаршидир. У ядро қуролини биринчи бўлиб ишлатмаслик тўғрисида ўз зиммасига тантанали мажбурият қабул қилди. Совет Иттифоқи 1978 йилдаёқ шундай қуролни ишлаб чиқариш ва сотиб олишдан воз кечаётган ҳамда ўз территориясида бу қуролга эга бўлмаган давлатларга қарши ҳеч қачон ядро қуролини ишлатмайди деб айтган эди. Буюк Британия ўзида ишлаб чиқарилаётган, шунингдек чет элда ишлаб чиқарилган ядро қуролидан батамом воз кечиш тўғрисидаги, шунингдек унинг территориясидан чет эл ядровий базаларини йўқотиш ҳақидаги қарорни амалда рўёбга чиқаргани тақдирда СССРнинг Британияга нисбатан мажбурияти ҳам айни шундай бўлур эди, деди К. У. Черненко.

Совет Иттифоқи, деб таъкидлади К. У. Черненко, СССРнинг Европа қисмида ўзининг Англия томони йўқ қиладиган ядровий ракеталар миқдорига тенг келадиган ўртача олисликка учириладиган ракеталарининг бир қисмини қисқартириш ва йўқ қилишга тайёр бўлур эди. Британия тегишли чет эл базаларини тугатиб, батамом ядровий қуролсизланишни амалга ошириши шундай шароитларни вужудга келтирган бўлур эдики, бунда СССР ўзининг ядровий қуроли Британия территориясига мўлжал олдирилмаслигини гарантиялаган бўлур эди. Буюк Британия ядровий қуролсизланиш ҳақида расмий равишда қарор қабул қилган тақдирда шу муносабат билан юзага келадиган ва ҳарбий соҳада Совет — Британия ўзаро муносабатларига тааллуқли бўлган масалаларнинг бутун комплекси СССР билан Буюк Британия ўртасида муҳокама этилиши ва тегишли битимга мавзу бўлиши мумкин эди.

Совет Иттифоқининг ғоят олисга учириладиган оператив-тактик ракеталарига келганда шуни айтиш керакки, бу ракеталар Ғарбий Европада Американинг янги ракеталари жойлаштирилаётганлигига жавобан ГДР ва ЧССР территориясида жойлаштирилмоқда. Шу ракеталарнинг миқдори Совет Иттифоқининг бошқа жавоб чоралари билан биргаликда ҳар бир муайян пайтда Американинг жойлаштирилаётган ракеталари СССРга ва бошқа социалистик мамлакатларга солаётган хавфга қатъий мувофиқдир. Шу боисдан Совет Иттифоқининг бу ракеталари тўғрисидаги масала Америка томонининг бундан буёнги ҳаракатларини ҳисобга олиб ҳал этилиши мумкин холос, деди К. У. Черненко.

Суҳбат қатнашчилари вазиятнинг бундан буёнги ривожи кўп жиҳатдан АҚШнинг қайта сайланган маъмуриятига, бу маъмурият ўзининг тинчликсеварлик баёнотларини конкрет мазмун билан тўлдиришга ҳақиқатан ҳам тайёр ёки тайёр эмаслигига боғлиқдир, деган фикрга қўшилдилар. Совет томони айтдики, агар ҳақиқатан ҳам шундай бўлса, иш СССРга боғлиқ бўлиб қолмайди;

У ҳалол, тенг ҳуқуқли асосда АҚШ билан яхши муносабатларда бўлиш учун, айниқса қуролланиш пойгасини тўхтатиш ва ядро уруши хавфини бартараф этиш учун курашмоқда.

Айни шу боисдан, деди К. У. Черненко, Совет Иттифоқи яқинда президент Рейганга мурожаат этиб, космосни ҳарбийлаштирмаслик, стратегик ядро қуролларини ва ўртача олисликка учириладиган ядровий воситаларни қисқартириш тўғрисида ўзаро боғлиқ масалаларнинг бутун комплекси юзасидан СССР билан АҚШ музокаралар бошласин, деб таклиф қилди. СССР мана шу барча йўналишларда ядро қуролини батамом тақиқлаш ва пировард натижада уни тугатиш сари ҳаракат қилиб бориш имконини берадиган жуда туб қарорларни излаб топишга тайёрдир. АҚШ маъмурияти қандай позицияни эгаллашини, у конструктив музокараларга ҳақиқатан ҳам тайёрлигини келажак кўрсатади.

Н. Киннок ҳам СССРнинг ташаббусини табриклади, музокаралар бошлаш тўғрисида СССР билан АҚШ ўртасида эришилган аҳдномадан мамнуният изҳор қилди ва шу музокаралар самарали бўлади, деб умид билдирди. Суҳбат қатнашчилари Стокгольм конференциясининг ва бошқа анжуманларнинг иши натижасида халқаро ишончни мустаҳкамлашга амалда кўмаклашадиган тадбирлар, шу жумладан самарали контроллик тадбирлари келишиб олинади деб умид билдирдилар. К. У. Черненко билан Н. Киннок кейинги вақтларда АҚШ Марказий Америкада қилган баъзи ҳаракатлари, хусусан у ўз сиёсатида Никарагуага нисбатан халқаро ҳуқуқни бузганлиги кескинликни кучайтириб, тинчликни таъминлаш истиқболларини ёмонлаштириб юборди, деган фикрга қўшилдилар.

Суҳбат қатнашчилари уруш хавфига қарши ҳаракат қилиш, халқлар тинчлиги ва хавфсизлигини ҳимоя этиш ишида ишчилар ҳаракати, сиёсий партиялар, барча прогрессив демократик кучларнинг муҳим роли ва масъулиятини таъкидлаб ўтдилар.

К. У. Черненко билан Н. Киннок КПСС ҳамда Буюк Британия лейбористлар партиясининг фаолияти тўғрисида бир-бирига ахборот бердилар. Улар СССР билан Буюк Британия ўртасидаги муносабатларни ижобий ривожлантириш учун иккала партия ўртасидаги мулоқотлар ҳамда фикрлашувларнинг аҳамиятини қайд этиб ўтдилар.

Дўстона вазиятда ўтган учрашувда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитети секретари Б. Н. Пономарев, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. М. Александров, КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитети халқаро бўлими мудирининг ўринбосари А. С. Черняев, лейбористларнинг «эҳтиётдаги» ташқи ишлар министри Д. Хили, лейбористлар партияси раҳбарининг ёрдамчиси Ч. Кларк, маҳкама директори Р. Клементс, Н. Киннокнинг матбуот билан алоқа қилувчи ёрдамчиси П. Хьюетт, лейбористлар раҳбарининг шахсий парламент секретари Д. Фостер иштирок этдилар.

(ТАСС).

ОБЛАСТЬ МАТБУОТ МАРКАЗИ ХАБАР ҚИЛАДИ:

ОҚҚЎРҒОН

С. Сегизбоев номли совхознинг Ленин ордени кавалери Ю. Нишонов бошлиқ агроучасткаси деҳқонлари районда энг юқори кўрсаткичга эришдилар. 165 гектар ернинг ҳар гектаридан ҳозиргача 45 центнердан ҳосил олинди.

ПИСКЕНТ

Свердлов номли колхознинг пенсионерлар бригадасига 32 меҳнат ветерани уюшган. Бу бригадага Дадабой ота Соипов етакчилик қилмоқда. Ветеранлар ҳозиргача колхознинг 35 тоннага яқин пахтасини териб бердилар. Қурбонали Отажонов, Абдуғаффор Саримсоқов, Турди Абдураҳмонов сингари ветеранлар ҳозиргача 1,5 тоннадан пахта тердилар.

БЎКА

Тимирязев номли колхоз пахтакорлари ҳозирга қадар 1052 гектар ернинг ҳар гектаридан 41,8 центнердан ҳосил топшириб, оширилган социалистик мажбуриятларини ҳам бажардилар. Колхознинг Б. Хўжамов, М. Соҳибоев, Э. Аҳмедов ўртоқлар бошлиқ бригадаларида ҳосилдорлик 43—45 центнердан ошиб кетди.

Механизаторлардан Ҳ. Ҳожиев, Ю. Остонаев, А. Асролов, А. Нишонқулов ўртоқлар шу кунгача 170—210 тоннадан ошириб пахта тердилар.

«ОҚ ОЛТИН» ХИРМОНИГА

ОБЛАСТИМИЗ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА ШУ ЙИЛ 27 НОЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Биринчи устун — районлар, иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта, учинчи устун — мавсум бошидан буён, тўртинчи устун — мавсум бошидан буён машинада терилган пахта.

Бекобод	0,02	106,80	66,89
Янгийўл	0,06	105,62	72,21
Бўка	0,01	102,89	87,41
Ғалаба	0,06	102,71	82,29
Коммунистик	0,01	101,62	104,85
Оққўрғон	0,01	101,46	85,86
Чиноз	0,01	101,35	69,84
Ўрта Чирчиқ	0,07	100,80	93,61
Пискент	0,02	100,37	74,34
Область бўйича:	0,03	102,76	81,63

ЎН БИРИНЧИ ЧАҚИРИҚ СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ИККИНЧИ СЕССИЯСИ

СССРни ИҚТИСОДИЙ ВА СОЦИАЛ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ 1985 ЙИЛГИ ДАВЛАТ ПЛАНИ ҲАМДА 1984 ЙИЛГИ ПЛАН ҚАНДАЙ БАЖАРИЛАЁТГАНЛИГИ ТЎҒРИСИДА

*СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, СССР Госплани раиси депутат Н. К. БАЙБАКОВ доклади**

Мамлакатимизнинг яна бир меҳнат йили тугаб бормоқда. Ленин партияси ва унинг Марказий Комитети теварагига маҳкам жипслашган совет кишилари ўз юксак ватанпарварлик бурчини англаб, партиянинг иқтисодий стратегиясини амалга ошириш учун кўпроқ куч-ғайрат сарфламоқдалар, Улуғ Ватан урушидаги жаҳоншумул тарихий Ғалабанинг 40 йиллигини ва стахановчилик ҳаракатининг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун бошланган умумхалқ социалистик мусобақасини авж олдирмоқдалар. Шу иккала юбилей санасида совет халқининг меҳнат ва ҳарбий жасорати, унинг КПСС бўлажак XXVII съездини Ватанимиз шон-шуҳрати йўлида янги тинчлик зафарлари билан нишонлашга берган азму қарори рамзий равишда қўшилиб кетган.

Маълумки, шу йилнинг 15 ноябрида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг мажлиси бўлди. Мажлисда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ К. У. Черненко катта нутқ сўзлади. У совет экономикасининг ҳолатини атрофлича таҳлил этди, хўжалик сиёсатининг актуал вазифаларини айниқса, фан-техника тараққиётини жадаллаштириш, ишлаб чиқаришни интенсивлаш ва унинг самарадорлигини ўстириш, меҳнат ва материал ресурсларини иқтисодий тежашни ҳар томонлама кучайтириш, ишлаб чиқариш, план ва шартнома интизоми савиясини ошириш, хўжаликни бошқариш ва контроль қилиш системасини такомиллаштириш соҳасидаги актуал вазифаларни ўртага қўйди.

План ва бюджет лойиҳалари ҳақида СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Тихонов доклад қилиб, келгуси йилда халқ хўжалигининг ривожланишини батафсил таърифлаб берди.

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси 1985 йилги план ва бюджет лойиҳаларини асосан маъқуллади ҳамда ўртоқ К. У. Черненко нутқида баён этилган кўрсатма ва хулосаларни барча партия, давлат, хўжалик органлари, жамоат ташкилотлари ва меҳнат коллективларининг фаолиятига асос қилиб олишга қарор берди.

Докладчи депутатларга мурожаат этиб, бундай деди: СССР Министрлар Совети СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг ўн биринчи беш йиллик якунловчи йили 1985 йилга мўлжалланган давлат планини сизларнинг муҳокамангиз ва тасдиғингизга ҳавола этади. Бу йилда совет халқининг КПСС XXVI съезди ўртага қўйган вазифаларни бажариш соҳасидаги қизғин бунёдкорлик меҳнати якунланади. Келгуси йил плани партия съездининг ва КПСС Марказий Комитети кейинги Пленумларининг қарорларига, ўртоқ К. У. Черненконинг экономикани ривожлантириш, халқнинг турмуш даражасини ошириш, мамлакатнинг пишиқ-пухта мудофаа қобилиятини таъминлашнинг энг муҳим масалаларига оид нутқларида баён этилган кўрсатма ва хулосаларга асосланади.

Планнинг режалаштирилган топшириқлари беш йиллик планга биноан, 1984 йилда халқ хўжалигини ривожлантириш натижаларини, шунингдек, меҳнат коллективларини, СССР министрликлари ва идораларининг, иттифоқдош республикалар Министрлар Советларининг план лойиҳаларини ишлаб чиқиш ва муҳокама қилишда фаол қатнашган партия, совет ва касаба союз органларининг таклифлари эътиборга олиниб белгиланди. Бунда ижтимоий турмушимизнинг демократизми чуқурлашиб бораётганлиги, омманинг хўжаликни планлаштириш ва бошқаришдаги активлиги тобора кучайиб бораётганлиги ўз ифодасини топди.

Бизнинг экономикамиз кескин халқаро вазият шароитида ривожланаётганини уқтириб ўтмоқ керак. Ленинча ташқи сиёсат принципларига садоқатли Совет Иттифоқи рўй бераётган муаммоларни тинч ҳал этиш, давлатлараро тенг ҳуқуқли муносабатлар ўрнатиш, қуролланиш пойгасини тўхтатиш ва ядро уруши хавфини тугатиш йўлини қатъият билан ўтказиб келмоқда.

Шу билан бирга, Совет Иттифоқи мамлакат хавфсизлигини мустаҳкамлаш ва совет халқининг бунёдкорлик меҳнатини ҳимоя қилиш учун зарур чораларни кўрмоқда. Партиямиз билан ҳукуматимизнинг тинчликни сақлаб қолишга ва кескинликни юмшатишга қаратилган шу узлуксиз сиёсатини ер юзидаги жуда кенг жамоатчилик, сергак фикрли барча кишилар тушуниб, қўллаб-қувватламоқдалар.

Сўнгра Н. К. Байбаков 1984 йил планини бажаришнинг кутилаётган асосий якунларига тўхталиб ўтди.

Партиянинг зўр ташкилотчилик ва сиёсий-тарбиявий иши, омманинг меҳнат ғайрати юксалганлиги, халқ хўжалигида масъулият, тартиб ва интизомни кучайтириш чоралари кўрилганлиги натижасида бу йил экономикада 1983 йилда бошланган ижобий тенденцияларни ривожлантириш давом эттирилди. Ижтимоий ишлаб чиқаришни ўстириш суръатлари кучайди, унинг сифат кўрсаткичлари яхшиланди ва шу асосда халқнинг турмуш даражасини янада оширишга эришилди.

Истеъмол ва жамғарма учун фойдаланиладиган миллий даромад 498,5 миллиард сўмни ташкил этади ва 1983 йилга нисбатан, давлат планида кўзда тутилганидек 3,1 процент кўпаяди. Саноат ишлаб чиқариши ҳажми планда белгиланган 3,8 процент ўрнига 4,4 процент, шу жумладан «Б» группа маҳсулоти 4,5 процент ортади. Умуман 1983—1984 йиллар мобайнида саноат ишлаб чиқариши беш йилликнинг дастлабки икки йилидаги 6,4 процентдан 8,8 процент кўпаяди.

КПСС XXVI съезди қарорларига мувофиқ машинасозлик, химия, газ, микробиология саноати ва фан-техника тараққиётини белгиловчи баъзи бошқа тармоқлар илдам суръатлар билан ривожланмоқда. Энг муҳим иқтисодий кўрсаткичлар юзасидан белгиланган план топшириқлари тўла ва ошириб бажарилиши каби бу якун ҳам ишлаб чиқариш структурасини, техникаси ва технологиясини, меҳнат ва бошқарувнинг ташкил этилишини такомиллаштириш, фан-техника янгиликларини практикага янада кенг жорий этиш асосида экономикамизни ривожлантиришдаги интенсив омилларнинг таъсири кучайиб бораётганлигининг далилидир.

1984 йилда қишлоқ хўжалигининг ялпи маҳсулоти ўнинчи беш йилликдаги ўртача йиллик ҳажмга нисбатан 10 миллиард сўмликдан зиёд кўпаяди. 1983 йилга нисбатан чорвачилик маҳсулотлари: қорамол ва парранда харид қилиш 4 процент, сут харид қилиш 2,3 процент ва тухум харид қилиш 2,1 процент ортади, бу эса агросаноат комплексининг ишлама тармоқлари ишига ҳамда аҳолини гўшт ва сут маҳсулотлари билан таъминлашга яхши таъсир қилади. Юк ва пассажир транспортининг иши яхшиланди. Бу йил ҳамма турдаги транспортда юк ташиш ҳажми юзасидан белгиланган план ошириб бажарилиши кутилмоқда.

Бу йил ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш ва аввало меҳнат унумдорлигини ўстириш топшириқлари бажарилмоқда.

Чунончи, меҳнат унумдорлиги саноатда пландаги 3,4 процент ўрнига тўрт процент оширилади. Шу йўл билан биринчи бор саноат маҳсулоти ўсишининг 93 проценти меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига олинмоқда. Қишлоқ хўжалигида, қурилишда ва темир йўл транспортида ўсишнинг ҳаммаси меҳнат унумдорлигини ошириш туфайли таъминланади. Бу нарса кўп жиҳатдан кўпчилик меҳнат коллективларининг КПСС Марказий Комитетининг меҳнат унумдорлигини пландан ташқари ошириш тўғрисидаги даъватига жавобан ва маҳсулот таннархини камайтириш юзасидан олган қўшимча мажбуриятларини бажаришлари билан боғланган.

Фан-техника тараққиёти ютуқларини практикага жорий этиш ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш асосига тобора кўпроқ айланиб бормоқда. 1984 йилда машиналар, асбоб-ускуналар, аппаратлар, приборлар ва автоматлаштириш воситаларининг янги типларидан 4 мингга яқин нусхаси яратилади. Автомат ва ротор линиялар, робот техникаси комплекслари ва ҳисоблаш техникаси қўлланиладиган ишлаб чиқаришнинг технология жараёнларини автоматлаштириш топшириқлари амалга оширилмоқда.

Ўтган йилларда бўлганидек, 1984 йилда ҳам капитал қурилишнинг катта программаси амалга оширилмоқда. Давлат капитал маблағи ҳисобига бу йил 136 миллиард сўмлик асосий фондлар ишга туширилади, бу эса мамлакатимизнинг ишлаб чиқариш потенциалига қўшилган муҳим ҳисса бўлади. Йил охиригача асосий ишлаб чиқариш фондларининг қиймати салкам 1,5 триллион сўмликни ташкил этади.

Халқ хўжалигининг турли тармоқларида янги ва реконструкция қилинган корхоналарда кўпгина муҳим объектлар ишга туширилди. БАМнинг асосий темир йўл изи муддатдан илгари қуриб битказилганлиги ва унинг бошидан охиригача поездларнинг иш қатнови очилганлиги сингари буюк воқеани алоҳида таъкидлаб ўтмоқ керак. КПСС Марказий Комитетининг магистрал қурилиши қатнашчиларига ва уни ишлатувчиларга йўллаган табрикномасида уқтириб ўтилганидек, янги темир йўл изи мамлакат экономикасини, айниқса, Шарқий Сибирь ва Узоқ Шарқ экономикасини ривожлантириш, бу регионларда йирик территориал ишлаб чиқариш комплекслари барпо этиш, бой табиий ресурсларни халқ хўжалиги оборотига жалб этиш учун муҳим аҳамиятга эгадир.

1984 йилда социал ривожланиш ва халқ фаровонлигини оширишнинг партия XXVI съезди белгилаган ва КПСС Марказий Комитетининг кейинги Пленумлари қарорларида янада ривожлантирилган программасини амалга ошириш давом эттирилди. Чунончи, аҳоли жон бошига тўғри келадиган реал даромадлар беш йиллик планда шу йил учун кўзда тутилган 3,1 процент ўрнига 3,3 процент ортади. Ишчи ва хизматчиларнинг ўртача ойлик иш ҳақи 185 сўмга етади ва 2,5 процент кўпаяди, колхозчилар меҳнатига тўланадиган ҳақ ойига 145 сўмга етади ёки 3 процент ортади.

Ижтимоий истеъмол фондлари 3,5 процент кўпайиб, қарийб 140 миллиард сўмга етади.

Давлат ва кооператив савдосининг чакана товар обороти 4,5 процент кўпаяди. Давлат чакана нархларини камайтиришга ва молларни мавсумий сотишга тахминан 5 миллиард сўм сарфланади.

Бу йил пул билан таъминлашнинг ҳамма манбалари ҳисобига жами саҳни 113,7 миллион квадрат метр, яъни 1983 йилга нисбатан 1,3 миллион квадрат метр кўп уй-жой қурилади. Бу эса тахминан 10 миллион кишининг уй-жой шароитларини яхшилаш имконини беради.

1984 йилда пул билан таъминлашнинг барча манбалари ҳисобидан беш йиллик планда шу йил учун белгиланганидан кўпроқ мактабгача тарбия муассасалари, умумий таълим мактаблари, касалхоналар, поликлиникалар қурилади.

1984 йилдан бошлаб бешта министрликлар ўтказилаётган корхоналарнинг хўжалик соҳасидаги мустақиллигини кенгайтириш ва уларнинг масъулиятини ошириш борасидаги кенг миқёсли эксперимент экономикани планлаштириш ва бошқаришни такомиллаштиришга оид тадбирлар системасида катта ўрин олди. КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси шу иқтисодий экспериментнинг дастлабки якунларини кўриб чиқиб, меҳнат коллективларининг юксак кўрсаткичларга эришишдан манфаатдорлигини оширишга қаратилган тадбирлар комплекси умуман уларнинг хўжалик фаолияти якунларига ижобий таъсир ўтказаётганини уқтириб ўтди. Энг асосий кўрсаткичлардан бири — шартномавий мажбуриятларни ҳисобга олиб маҳсулот реализация қилиш юзасидан белгиланган планнинг бажарилиши яхшиланди. Маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтиришнинг ҳаммаси меҳнат унумдорлигини ўстириш ҳисобига таъминланди, маҳсулот таннархини камайтириш топшириқлари ошириб бажарилди.

Докладчи хўжалик фаолиятида мавжуд бўлган ва бир қанча план кўрсаткичларининг бажарилиш даражасига таъсир қиладиган қийинчиликлар ва камчиликлар ҳақида гапириб, қуйидагиларни уқтириб ўтди: аввало асосан ҳаддан ташқари ноқулай об-ҳаво шароитлари оқибатида қишлоқ хўжалик маҳсулоти беш йиллик планда кўзда тутилганига нисбатан камроқ ҳажмда олинганлиги жиддий қийинчиликлар жумласига киради. Бу ҳол саноатни хом ашё билан, савдони товар ресурслари билан таъминлашга таъсир қилди.

Янги техника ва технологияни ишлаб чиқаришга жорий этиш топшириқларининг бажарилмаслиги бир қанча министрликларнинг ишидаги катта камчиликдир.

Бир қатор тармоқларнинг бир талай корхоналари ва хўжаликлари ўз имкониятларидан паст даражада ишламоқдалар, ўзлари учун белгиланган планларни ва социалистик мажбуриятларни бажармаяптилар. Ҳали ҳам анчагина вақт зое ўтмоқда ва ресурслар исроф бўлмоқда, бу нуқсонлар, одатда, хўжасизликнинг оқибати бўлиб чиқмоқда.

Моддий ресурсларни тежаш соҳасидаги топшириқлар қандай бажарилаётганлигига жуда зўр эътибор бермоқ керак.

Аввалги йилларда бўлганидек, 1984 йилда ҳам бир қанча министрликлар маҳсулот номенклатураси ва ассортименти юзасидан белгиланган ишлаб чиқариш планларини бажармаяптилар, бу ҳол истеъмолчиларга шартнома ва буюртмаларга мувофиқ маҳсулот етказиб берилмаслигининг асосий сабабидир.

Капитал қурилишдаги аҳвол бир оз яхшиланаётган бўлса ҳам, умуман ишларнинг ҳолати бизни қаноатлантира олмайди. Асосий фондларни ва ишлаб чиқариш қувватларини ишга тушириш топшириқлари тўла бажарилмаяпти, қурилиш ишларини ташкил этишдаги камчиликлар сусткашлик билан тугатиляпти, катта-катта маблағлар ҳамон кўпдан-кўп объектларга сочиб юборилмоқда. смета интизоми бузиляпти, ишларнинг сифати паст бўлишига йўл қўйиляпти.

СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1985 йилга мўлжалланган асосий вазифалари, суръатлари ва пропорцияларини таърифлаганда, шуни уқтириб ўтиш зарурки, деди сўнгра докладчи. келгуси йил ўн иккинчи беш йиллик учун негиз бўладиган даврдир, бу беш йиллик ижтимоий ишлаб чиқаришда чуқур сифат ўзгаришлари киритиши лозим.

1985 йилги план ишлаб чиқаришни интенсивлашни кучайтириш, унинг техникавий даражасини ошириш, экономикани узлуксиз, пропорционал ривожлантириш, ишлаб чиқариш ва фан-техника имкониятларидан, ички хўжалик резервларидан имкони борича кўпроқ фойдаланиш мақсадини кўзлайди. Бу эса сизларнинг муҳокамангизга тақдим этилган йиллик планнинг бир қанча хусусиятларини олдиндан белгилаб берди.

Халқ хўжалиги тармоқлари бўйича белгиланган 1985 йилги топшириқлар экономикани ривожлантиришда 1983—1984 йилларда намоён бўлган ижобий тенденцияларни мустаҳкамлайди ва ривожлантиради. Умумиқтисодий кўрсаткичларга оид ўсиш суръатлари 1981—1984 йилларда эришилган ўртача йиллик кўрсаткичлардан бирмунча юқорироқ қилиб белгиланди. Миллий даромадни, қишлоқ хўжалиги маҳсулотини, темир йўл транспортининг юк оборотини, шунингдек саноат маҳсулотининг бир қанча энг муҳим турларини ишлаб чиқаришнинг мутлақ ўсиш суръатлари оширилади.

Ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлиги кўрсаткичлари юзасидан ва аввало меҳнат унумдорлигини ўстириш, асосий фондлардан ва ишлаб чиқариш қувватларидан фойдаланиш юзасидан бирмунча юқори топшириқлар белгиланган. Бу топшириқларнинг бажарилиши ишлаб турган корхоналарда ишловчи ходимларни кўпайтирмай ва ҳатто уларнинг сонини қисқартириб, саноат ишлаб чиқаришини ўстиришнинг ҳаммасини таъминлаши лозим. Бу эса халқ хўжалигининг барча тармоқларида фан ва техниканинг энг янги ютуқларини жорий этиш, ишлаб чиқаришни механизациялаш ва автоматлаштириш, уни илмий ташкил этиш, меҳнатни рағбатлантиришнинг коллектив формаларини ривожлантириш ва такомиллаштириш тадбирларининг кенг комплексини амалга оширишни назарда тутади. Меҳнат унумдорлигини ўстириш билан иш ҳақини кўпайтириш ўртасидаги нисбат яхшиланади.

Ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлиги кўрсаткичларини таърифлаш учун шуни уқтириб ўтиш лозимки, масалан, миллий даромадни кўпайтиришнинг қарийб ҳаммасини ва саноат маҳсулотини ўстиришнинг 95 процентини меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига олиш кўзда тутилмоқда, қишлоқ хўжалигида ва темир йўл транспортида эса ишлаб чиқаришни ўстиришнинг ҳаммасига шу омил ҳисобига эришилади.

1985 йилги план топшириқларини бажариш, ўн иккинчи беш йиллик учун зарур бўлган ишларни бошлаб қўйиш вазифаси халқ хўжалиги тармоқларининг ишлаб чиқариш аппаратини фан ва техниканинг ҳозирги замон ютуқлари асосида янгилаш суръатларини оширишни талаб қилади.

Ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишнинг ва халқ хўжалиги эҳтиёжларини мавжуд резервлар билан мувофиқлаштиришнинг муҳим шарти бўлмиш хом ашё, ёқилғи — энергетика ва материал ресурсларини иқтисодий тежашга эътибор кучайтирилади.

Мамлакатда илғор ишлаб чиқариш коллективларининг ҳар бир корхонада, область, ўлка, республикада пландан ташқари тежамкорлик фондини вужудга келтириш, тежаб қолинган материал, хом ашё ва ёқилғи билан йилига 2 кун ишлаб бериш тўғрисидаги ташаббуси мамлакатда кенг миқёсда қўллаб-қувватланди. Бу фонднинг маблағлари социал эҳтиёжларга ва аввало, аҳолига медицина хизматини яхшилашга сарфланади.

1985 йилда саноат маҳсулотининг таннархи 0,8 процент камайтирилиши лозим. Бу — 1984 йилда эришилган суръатлардан юқоридир. Қурилишдаги чиқимларни 0,5 процент миқдорида камайтириш мўлжалланган.

Келгуси йил иқтисодий эксперимент ўтказишда янги босқич бўлади, яна 21 та Иттифоқ ва республика министрлиги, шунингдек кўпгина областларнинг маиший хизмат корхоналари шу эксперимент шароитида ишлай бошлайди.

Мамлакат экономикасини ривожлантириш ва ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш борасида 1985 йилги планда кўзда тутилган топшириқлар план бўлимлари ва аввало ишлаб чиқариш ва капитал қурилиш моддий техника ресурслари, аҳолининг пул даромадлари билан чакана товар обороти ва ҳақ олинадиган хизмат ҳажмлари билан мувозанатда бўлишини таъминламоқда.

Мўлжалланган моддий ишлаб чиқариш ҳажмлари асосида истеъмол ва жамғармада фойдаланиладиган миллий даромад 17,5 миллиард сўм ёки 3,5 процент кўпаяди. Бунда миллий даромаднинг қарийб бутун ўсиши истеъмол фондига сарфланади.

Келаси йили саноат ишлаб чиқаришининг ўсиши 3,9 процентни, шу жумладан «Б» группасида 4 процентни ташкил этади. Қишлоқ хўжалиги маҳсулоти ҳажми шу йил кутилаётганига нисбатан 6,7 процент ортади.

Совет экономикаси ҳамма соҳаларини интенсивлаш, халқ фаровонлигини юксалтиришда социалистик саноат етакчи роль ўйнаб у давлатимиз иқтисодий қудратининг негизини ташкил этади. 1985 йилги планда саноат ишлама тармоқларини илдам ўстириш кўзда тутилган, бу тармоқлар маҳсулотининг ҳажми 4,4 процент, машинасозлик ва металл ишлаш саноати маҳсулотининг ҳажми эса 6,5 процент кўпаяди.

Сўнгра докладчи ёқилғи энергетика комплекси тармоқларини, конструкцион материаллар ишлаб чиқарувчи тармоқларни ривожлантириш масалаларига муфассал тўхталиб, халқ хўжалиги барча тармоқларини техника жиҳатидан қайта қуроллантириш, илмий-техника тараққиётини жадаллаштиришда машинасозлик ҳал қилувчи роль ўйнашини назарда тутиб, план машинасозлик ва металл ишлаш маҳсулоти илдам ўсишини кўзда тутади, бу маҳсулотларни ишлаб чиқариш 6,5 процент ортади, деб таъкидлади.

1985 йилда, деб давом қилди, Н. К. Байбаков, озиқ-овқатдан ташқари халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришни кўпайтириш, сифатини яхшилаш ва турини кўпайтириш давом этади. Енгил саноат маҳсулотининг умумий ҳажми 1984 йилги 1,7 процент ўрнига 3,5 процент кўпаяди.

Планнинг махсус бўлими иккиламчи хом ашёдан фойдаланишга бағишланган.

СССР Министрлар Совети агросаноат комплексини ривожлантириш планини ишлаб чиқаётиб, Озиқ-овқат программасининг топшириқларига, шу топшириқ тармоқларини ташкил этувчи барча соҳалар мутаносиб ривожланиб боришини таъминлаш зарурлигига, уларнинг моддий-техника базасини изчиллик билан мустаҳкамлаш вазифаларига асосланди, деди докладчи.

Ўртоқ К. У. Черненко КПСС Марказий Комитети октябрь Пленумида сўзлаган нутқида СССР Озиқ-овқат программасини амалга оширишда партия билан халқнинг навбатдаги вазифаларини ҳар томонлама асослаб берди, дон етиштиришни муттасил кўпайтириб бориш — асосий проблемадир деб, дон етиштиришни ўстиришнинг шундай суръатларини таъминлаш керакки, яқин йиллар ичида мамлакатнинг барча талаб-эҳтиёжлари тўла-тўкис қондириладиган бўлсин деб таъкидлади.

Ерларни мелиорациялашга катта-катта капитал маблағ — 9 миллиард сўмдан кўп пул сарфланмоқда. Шу маблағлар ҳисобидан 663 минг гектар суғориладиган ерлар ва 695 минг гектар захи қочирилган ерлар фойдаланишга топширилади. Йил охирига борганда мелиорация қилинган ерларнинг жами майдони 1980 йилги 29,8 миллион гектар ўрнига 35 миллион гектарга яқинлашади.

1985 йилги планни тузишда чорвачиликни ривожлантиришнинг негизи сифатида дон ва ем-хашак етиштиришни кўпайтиришга катта эътибор берилди.

Сўнгра докладчи келаси йили саноат ва аввало машинасозлик, химия, озиқ-овқат саноати ва бошқа тармоқларнинг ходимлари қишлоқ хўжалиги моддий-техника базасини ва у билан боғлиқ тармоқларни янада мустаҳкамлаш ишида ҳал этиши лозим бўлган катта-катта вазифаларга тўхталди.

Ишлаб чиқаришнинг белгиланган даражалари ва капитал қурилиш ҳажмларига асосланиб, ҳамма турлардаги транспорт юк оборотини 3,3 процент кўпайтириш кўзда тутилади. Газ қувур транспорти орқали юк обороти 13 процентдан зиёд илдам ўсиши мўлжалланади. Умумдавлат алоқа воситалари ва телевидениени ривожлантириш топшириқлари умуман беш йиллик мобайнида бажарилади, деди докладчи.

1985 йилги капитал қурилиш плани КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг шу йил апрелда қабул қилган «Капитал қурилишни планлаштириш, ташкил этиш ва бошқаришни яхшилаш тўғрисида»ги қарори талабларини, шунингдек Озиқ-овқат ва энергетика программасини бажаришни, ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишни, фан-техника тараққиётини жадаллаштириш, уй-жой ва социал маиший қурилишни изчиллик билан ривожлантириб боришни таъминлаш зарурлигини назарда тутиб ишлаб чиқилган.

Н .К. Байбаков фан ва техникани ривожлантириш тўғрисида гапириб, 1985 йилда фан-техника тараққиётининг барча йўналишлари юзасидан топшириқлар кўзда тутилганлигини айтди. План машина-ускуналар янги турларини яратиш ва уларни ишлаб чиқаришни ўзлаштиришни, илғор технологияларни жорий этиш кўламлари орттирилишини, янгитдан барпо этилаётган, шунингдек реконструкция қилинаётган ва техника жиҳатидан қайта қуроллантирилаётган корхоналарда маҳсулот янгиланишини кўзда тутади.

Ўн иккинчи беш йиллик ва узоқ келажакка илмий асос яратувчи фундаментал тадқиқотларни янада кенгайтириб бориш кўзда тутилади.

Одамлар ҳақида, уларнинг ўсиб бораётган моддий ва маънавий эҳтиёжлари ҳақида ғамхўрлик қилиш ҳамиша планларимизнинг марказида бўлиб келди, деди сўнгра докладчи, ана шу принцип 1985 йилги план учун ҳам асос бўлади. Аҳоли жон бошига реал даромадлар 3,3 процент ортади ва беш йиллик планда шу йилга белгиланган топшириққа мувофиқ бўлади. Ишчи ва хизматчиларнинг ўртача ойлик иш ҳақи ойига 190,6 сўмгача, колхозчилар меҳнатига тўланадиган ҳақ эса 150 сўмгача ортади.

Ижтимоий истеъмол фондлари 5 процент кўпайиб, 146,5 миллиард сўмга етади. Бу пул беш йиллик планнинг шу йилга белгиланган топшириқларидан 2,5 миллиард сўм кўпдир.

Давлат ички заёмлари облигацияларининг пулини қайтариб бериш давом эттирилади.

Умуман беш йилликда пул билан таъминлаш барча манбалари ҳисобидан шаҳарлар ва қишлоқ жойларда жами саҳни 555 миллион квадрат метрга яқин, ёки беш йиллик план топшириғидан 25 миллион квадрат метр кўп уй-жойлар қурилади. Бу 50 миллиондан кўп кишининг уй-жой шароитлари яхшиланишини таъминлайди. Қишлоқларда уй-жой қуриш программаси муваффақиятли амалга оширилмоқда.

Н. К. Байбаков атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ҳамда табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш билан, ишлаб чиқариш кучларини жойлаштириш ва иттифоқдош республикалар ҳамда иқтисодий районлар хўжаликларини ривожлантириш билан боғлиқ масалаларга батафсил тўхталди.

Докладчи ташқи иқтисодий алоқалар тўғрисида гапириб, 1985 йилги план социалистик мамлакатлар билан олиб бориладиган савдо-сотиқ 5,4 процент кўпайишини кўзда тутади, деб таъкидлади. Ўн биринчи беш йиллик охирги йили планини тузишда капиталистик мамлакатлар билан тузилган узоқ муддатли савдо-иқтисодий битимлар ҳам назарда тутилди. СССР ривожланаётган мамлакатларга ўзаро манфаатли асосда иқтисодий ва техникавий ёрдамини илгаригидек давом эттираверади.

Н. К. Байбаков докладининг охирида бундай деди: партиямиз ўзининг XXVII съездига амалий тайёргарлик кўриш даврига кирди. Съездга тайёргарлик омманинг сиёсий активлиги ва меҳнат ғайратини янада кучайтиришга, янги-янги ижодий таклиф ва ташаббусларга, бутун улкан хўжалик фронтида юксак пировард натижаларга эришишга кучли омил бахш этишига шак-шубҳа йўқ.

1985 йилги планни амалга ошириш шундай умумхалқ ғайрат-шижоати вазиятида ўтади. Бу планнинг асосий вазифалари сизларга айтиб ўтилди. Бу топшириқлар тиғиз бўлсада, лекин уни бемалол амалга оширса бўлади. Шу планлар меҳнат коллективлари зиммаларига олган муқобил планлар ва социалистик мажбуриятлар билан мустаҳкамланиб тўлдирилади, албатта. Ўртоқ К. У. Черненко таъкидлаб ўтганидек, беш йилликнинг шу йилидаги қолган давр ҳамда якунловчи йилида «ҳаммамиз зарбдорчасига, бутун кучни сарфлаб меҳнат қилишимиз, янги беш йилликни дадил бошлаш учун пухта замин яратиб қўйишимиз лозим».

Совет кишилари Коммунистик партия, унинг ленинчи Марказий Комитети раҳбарлигида 1985 йилги давлат планининг тўла ва ошириб бажарилиши учун, Ватаннинг иқтисодий ва мудофаа қудратини янада кучайтириш учун ҳамма куч, билим ва тажрибаларини сарфлайдилар, деб ишонч билдиришга рухсат этгайсиз! **(Қарсаклар).**

(ТАСС).

* **(Доклад қисқартириб босилмоқда).**

Суратда: ўн биринчи чақириқ СССР Олий Совети иккинчи сессиясида қатнашаётган депутатлардан бир гуруҳи. Чапдан ўнгга — Т. М. Нурманбетова (Қирғизистон ССР), Н. А. Виташкевич (Белоруссия ССР), Г. Р. Ибрагимов (Озарбайжон ССР) ва К. Д. Қорахонова (Ўзбекистон ССР).

ТАСС фотоси.

ХАЛҚ ХИЗМАТИДА

27 ноябрь куни Тошкентда бўлиб ўтган илмий конференцияда Ўзбекистон олтмиш йил мобайнида маданият соҳасида эришган ютуқлари ҳақида, бу ютуқларни янада ривожлантириш йўллари тўғрисида гап борди.

Докладлар ва нутқларда меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашда драматургия, кинематография, бадиий ва музика санъатининг роли ошиб бораётганлиги таъкидлаб ўтилди. Партия XXVI съезди ҳамда КПСС Марказий Комитети кейинги Пленумлари қарорларини амалга ошириш борасида маданият ходимларининг вазифалари кўриб чиқилди.

(ЎзТАГ).

ЎҚУВЧИЛАРНИНГ САНИТАРИЯ МАДАНИЯТИ ОШИРИЛСИН

Ўзбекистон ССР Қизил ярим ой жамияти Марказий Комитетининг 27 ноябрь куни Тошкентда бўлиб ўтган пленумида ёш авлодни санитария-гигиена таълим-тарбияси билан шуғулланувчи ана шу оммавий ташкилотнинг мактаб ислоҳоти талабларидан келиб чиқадиган вазифалари муҳокама қилинди.

Пленумда ҳозирги вақтда республикадаги барча мактаблар ва ҳунар-техника билим юртларида жамиятнинг бошланғич ташкилотлари тузилганлиги таъкидлаб ўтилди. Ёш активлар ўқув юртлари қошида очилган медицина-санитария тўгаракларида ўқимоқдалар, санитария постларида ишлашга жалб этилмоқдалар, уруш ва меҳнат инвалидларини оталиққа олмоқдалар, медицина ҳамшираларига ёрдам бермоқдалар. Ўқувчиларда юксак санитария маданиятини тарбиялаш, уларнинг саломатлигини мустаҳкамлаш юзасидан жамият ишини янада яхшилаш йўллари белгиланди.

(ЎзТАГ).

ЎН БИРИНЧИ ЧАҚИРИҚ СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ИККИНЧИ СЕССИЯСИ

СССРнинг 1985 ЙИЛГИ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИ ТЎҒРИСИДА ВА СССРнинг 1983 ЙИЛГИ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИНИНГ ИЖРОСИ ҲАҚИДА

*СССР молия министри депутат В. Ф. ГАРБУЗОВ доклади**

Бу йил халқ хўжалиги ғоят жўшқин, узлуксиз ривожланмоқда, деди В. Ф. Гарбузов. Ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлиги ошди. Фан-техника тараққиёти суръатлари кучайди. Комплекс социал-иқтисодий программалар муваффақиятли амалга оширилди. Транспорт барқарор ишлай бошлади. Меҳнат коллективларида партиянинг меҳнат унумдорлигини пландан ташқари ошириш ва маҳсулот таннархини қўшимча равишда камайтириш тўғрисидаги йўл-йўриқларини амалга ошириш учун кенг қулоч ёзган оммавий ватанпарварлик ҳаракати план билан бюджет муваффақиятли равишда тўла ва ошириб бажарилишининг ҳал қилувчи омили бўлди.

Саноатда ишлаб чиқариш ҳажми 4,4 процент ортади. Бунинг маъноси шуки, пландан ташқари 10 миллиард сўмликдан зиёд маҳсулот реализация қилинади. Кейинги йилларда биринчи марта саноат маҳсулотини оширишнинг рекорд миқдори — 93 процентини меҳнат унумдорлигини ўстириш ҳисобига таъминлашга эришилади. Ижтимоий меҳнат унумдорлигини ошириш натижасида 3,5 миллионга яқин кишининг меҳнати тежаб қолинди.

Иқтисодий тежашни кучайтириш тадбирлари кўрилди. Ижтимоий маҳсулотга сарф бўладиган материал улуши камайтирилди, 3 миллиард сўмликдан кўпроқ хом ашё, материал, ёқилғи, энергия ва бошқа меҳнат предметлари тежаб қолинди. Халқ хўжалигидаги фойда 161,7 миллиард сўмни ташкил қилди.

1983 — 1984 йилларда етиштириладиган жами қишлоқ хўжалик маҳсулоти шу беш йилликнинг дастлабки икки йилига нисбатан тахминан 20 миллиард сўмлик кўп бўлади.

СССРнинг 1984 йилги давлат бюджети даромадлар бўйича 102,1 процент ва харажатлар бўйича 101,4 процент миқдорида бажарилади.

СССРнинг 1985 йилги давлат бюджети партия XXVI съездининг ва КПСС Марказий Комитети кейинги Пленумларининг қарорларига, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг принципиал сиёсий йўл-йўриқлари, ўртоқ К. У. Черненконинг энг муҳим халқ хўжалик ва социал проблемалар хусусидаги кўрсатмаларига биноан ишлаб чиқилди, деб таъкидлади докладчи. Бюджетнинг топшириқлари ижтимоий ривожланишнинг энг муҳим соҳаларида — ишлаб чиқаришни интенсивлашга, фан-техника тараққиёти суръатларини жадаллаштиришга ва меҳнат унумдорлигини оширишга, материал-меҳнат ва молия ресурсларини ҳар томонлама тежашга қаратилган. Бюджетда озиқ-овқат, энергетика программаларини ҳамда бошқа умумдавлат социал-иқтисодий программаларини, умумий таълим ва ҳунар мактабини ислоҳ қилишни изчиллик билан амалга ошириш таъминланади.

Бюджет давлат планига мувофиқ тузилган. Экономикани, фан ва маданиятни янада юксалтиришни, халқнинг турмуш даражасини оширишни, давлатнинг мудофаа қобилиятини мустаҳкамлашни маблағ билан таъминлашга зарур миқдорда пул ажратилади.

СССРнинг 1985 йилги давлат бюджети даромадлар бўйича 391,5 миллиард сўм, харажатлар бўйича 391,3 миллиард сўм миқдорида тақдим этилади.

Даромадларнинг ҳал қилувчи қисми — 90 процентдан кўпроғи социалистик хўжалик тушумларидан ҳосил бўлади. Ижтимоий ишлаб чиқаришни ўстириш ва маҳсулот ҳамда хизматларнинг таннархини камайтириш асосида давлат корхоналари ва ташкилотларининг фойдаси бу йилга нисбатан 9,2 процент кўпаяди ва 176,5 миллиард сўмга етади. Фойданинг 43 процентдан кўпроғи ишлаб чиқаришнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш ҳамда иқтисодий рағбатлантириш учун бевосита хўжаликнинг ўзида қолдирилади.

Аҳолининг тўловлари таркибида давлат солиқлари улушига 29,8 миллиард сўм тўғри келади. Корхона ва ташкилотлар халқ хўжалигини пул билан таъминлаш учун ўз маблағларини ва банкларнинг кредитларини ҳам сарф қиладилар. Натижада мазкур харажатларнинг жами ҳажми 400,7 миллиард сўмга етади ва ҳозирги йилги харажатлардан 6,2 процент ортади.

Планларимизнинг совет кишилари хилма-хил талаб-эҳтиёжларини тобора тўла-тўкис ва ҳар томонлама қондиришдан иборат бош социал-сиёсий мақсади келгуси йил топшириқларида аниқ ва равшан ифодалаб берилган. Халқ фаровонлигини янада ошириш, меҳнат ва турмуш шароитларининг бутун комплексини муттасил яхшилаш белгиланган. Аслида миллий даромадни кўпайтиришнинг ҳаммаси истеъмол фондига берилади. Ўқитувчиларнинг, қишлоқ хўжалигининг бир қанча категориялардаги ходимларининг иш ҳақини марказлаштирилган тарзда ошириш давом эттирилади. Улуғ Ватан уруши қатнашчиларига берилаётган имтиёзларни кенгайтириш, колхозчиларнинг қарилик пенсиялари, шунингдек, 10 йилдан кўпроқ вақт муқаддам пенсияга чиққан ишчи ва хизматчилар пенсияларининг энг оз миқдорларини кўпайтиришга киришиш кўзда тутилган. Аҳоли жон бошига тўғри келадиган реал даромадлар 3,3 процент кўпайтирилади. Турмуш даражасини ошириш юзасидан давлатнинг беш йилликнинг марказлаштирилган тадбирларига сарфлайдиган жами харажати 1985 йилда 15,8 миллиард сўмни ташкил этади.

Докладчи уй-жой қурилишига, илмий тадқиқотларни ўтказишга, атроф-муҳитни муҳофаза қилишга ажратиладиган маблағларни айтиб берди. У СССРнинг социалистик мамлакатлар билан товар оборотини, ривожланаётган мамлакатлар билан ўзаро манфаатли иқтисодий ҳамкорликни пул билан таъминлашга катта эътибор берди.

Совет Иттифоқи, деди министр, ривожланган капиталистик давлатлар билан ўзаро манфаатли асосда янада барқарор савдо-иқтисодий алоқалар ўрнатилишига тайёр эканлигини билдирмоқда. Биз халқаро иқтисодий муносабатларни нормаллаштириш тарафдоримиз, бу муносабатларни ривожлантириш йўлида қўйилаётган турли-туман сунъий тўсиқлар олиб ташланиши тарафдоримиз.

Бизнинг социалистик индустриямиз фан ва техниканинг узлуксиз тараққий эттириш шароитида халқ хўжалигига ва аҳолига зарур бўлган маҳсулотларни ишлаб чиқаришни планли равишда кўпайтирмоқда, деб уқтирди докладчи. 1985 йилда саноатни ривожлантиришга бюджетдан ва бошқа манбалардан 195,4 миллиард сўм сарф қилинади. «А» группа саноат тармоқларини мустаҳкамлаш учун тегишли министрликлар ва идораларга 159,3 миллиард сўм ажратиш кўзда тутилади.

План ва бюджетда партия билан давлатнинг энг катта социал-иқтисодий программаси — СССРнинг Энергетика программаси топшириқларини амалга ошириш таъминланади. Ёқилғи-энергетика комплексини ривожлантиришга 43,8 миллиард сўм сарфлаш белгиланган.

Халқ истеъмол қиладиган моллар ишлаб чиқариш илдам суръатлар билан ривожлантирилади. «Б» группа саноат тармоқлари маҳсулотининг ҳажми 4 процент кўпайтирилади. Шу тармоқларнинг министрликлари ва идораларига 36,1 миллиард сўм ажратиш планлаштирилган. Бундан ташқари оғир саноат министрликлари ўз ресурсларининг бир қисмини маданий-маиший ва рўзғор моллари ишлаб чиқаришни кенгайтиришга сарфлайдилар.

Ижтимоий ишлаб чиқаришнинг ривожланиши меҳнат унумдорлигини ошириш билан белгиланади. Миллий даромадни кўпайтиришнинг деярли ҳаммасини ва саноат ишлаб чиқаришини оширишнинг 95 процентини шу омил ҳисобидан таъминлаш кўзда тутилмоқда. Саноатда меҳнат унумдорлиги 3,7 процент ортади, унинг ҳар бир проценти халқ хўжалигига қўшимча равишда 7 миллиард сўмликдан зиёд маҳсулот ва 1 миллиард сўмдан ортиқ фойда беради.

Меҳнат унумдорлигини ошириш соҳасидаги тиғиз топшириқларни бажариш учун план ва бюджетда халқ хўжалигидаги фан ва техника тараққиёти суръатларини янада жадаллаштириш билан боғлиқ бўлган кенг миқёсдаги тадбирлар кўзда тутилади. Министрликлар ва идораларнинг ихтиёрига фан ва техникани ривожлантиришнинг ягона фонди, шунингдек, янги техника яратиш ва уни жорий этиш учун 5,3 миллиард сўмдан иборат рағбатлантириш фонди ажратилади. Халқ хўжалигида жами 37,5 миллиард сўм иқтисодий рағбатлантириш фонди вужудга келтирилади.

План ва бюджетда партия билан давлатнинг иқтисодий тежашни бутун чоралар билан кучайтиришга қаратилган стратегик йўл-йўриқлари ҳар томонлама ифодаланган. Ижтимоий ишлаб чиқаришда сарф бўладиган материал ва меҳнатни тежаш белгиланган. Миллий даромадни ҳосил қилиш учун металл ишлатиш 2,3 процент ва энергия ишлатиш 0,9 процент камайтирилади.

Иккиламчи материал ресурслардан янада тўла-тўкис фойдаланиш ва халқ хўжалигидаги оборот маблағларининг айланувчанлигини жадаллаштириш йўли кучайтирилади.

1985 йилнинг давлат ресурсларини тежаш соҳасидаги топшириқлари энг оз топшириқлардир. Бу топшириқлар бажарилибгина қолмай, ошириб ҳам бажарилиши керак. КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси мамлакат илғор корхоналарининг хўжаликни оқилона юритиш ҳисобига корхоналар, областлар, ўлкалар ва республикаларнинг пландан ташқари тежамкорлик фондларини вужудга келтириш соҳасидаги ташаббусини қўллаб-қувватлади. Бу фондларнинг маблағлари меҳнат коллективларининг социал эҳтиёжларига ва биринчи галда аҳолига медицина хизматини яхшилашга сарфланади.

Лениннинг социалистик ишлаб чиқариш хўжалик ҳисобига таяниши лозимлиги тўғрисидаги кўрсатмаси катта принципиал аҳамиятга эгадир. Харажатлар билан даромадларни бир-бирига қиёс этишнинг, пул воситаси билан контрол қилишнинг, ташаббусни, ишчанликни рағбатлантиришнинг, энг яхши пировард натижаларга эришиш учун иқтисодий масъулиятни оширишнинг усули бўлган хўжалик ҳисобини бутун хўжалик-ташкилотчилик фаолиятида реал равишда амал қилувчи омилга айлантирмоқ керак.

Бу гап биринчи галда ижтимоий ишлаб чиқаришнинг энг оммавий бўғини бўлмиш бригадаларга таааллуқлидир. Бригаданинг ҳамма аъзолари пировард натижалардан моддий манфаатдор бўлишини кучайтириш лозим.

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети транспорт, айниқса, темир йўл транспорти ишига доимо диққат-эътибор бериб турибдилар. 1985 йилда ҳамма турдаги транспорт ва алоқани ривожлантиришга 32 миллиард сўм ажратилади.

Бу йил КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг кўрсатмасига биноан мамлакатда катта миқёсдаги иқтисодий эксперимент бошланди. Бу тадбирдан кузатилган мақсад корхоналарнинг ташаббускорлиги ва хўжалик мустақиллигини рағбатлантиришнинг янги самарали йўлларини қидириш билан бирга пировард иш натижалари учун уларнинг масъулиятини кучайтириш воситаларини қидиришдан иборат.

Умуман бу эксперимент корхоналарнинг план-топшириқлари ва мажбуриятларни бажаришига ижобий таъсир ўтказаётганлигини иқтисодий экспериментнинг бориши кўрсатиб турибди. 1985 йилнинг 1 январидан бошлаб 21 министрлик, шунингдек кўпгина областларнинг маиший хизмат корхоналари иқтисодий экспериментда қатнашади. Бунда экспериментни кенгайтириш билан бирга корхоналарнинг юксак пировард натижаларга эришишдан манфаатдорлиги оширилишини назарда тутиб, унинг баъзи шартларини такомиллаштириш мақбул деб топилди.

Коммунистик партия ўзининг социал программасида корхоналарда аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашни изчил яхшилаш проблемасини биринчи ўринга қўйди.

1985 йилда Озиқ-овқат программасининг агросаноат комплекси тармоқлари экономикасини юксалтириш борасидаги топшириқларини таъминлаш учун 139 миллиард сўмдан кўп пул ажратилади.

План ва бюджетда агросаноат комплексининг етакчи бўғини — қишлоқ хўжалигига алоҳида эътибор берилган. Уни янада юксалтиришга ҳамма манбалар, шу жумладан колхозларнинг маблағлари ҳисобига 105,8 миллиард сўм сарфлаш кўзда тутилади.

КПСС Марказий Комитетининг 1984 йил октябрь Пленуми қабул қилган ерларни мелиорация қилиш узоқ муддатли программаси 1985 йилда амалга оширила бошлайди. Мелиорация ишларига 11,5 миллиард сўм сарфланади. Бу пул 1,4 миллион гектар суғориладиган ва захи қочирилган ерларни, 3,9 миллион гектар сув чиқарилган яйловларни фойдаланишга топширишга имкон беради.

РСФСР Ноқоратупроқ зонаси экономикасини янада юксалтиришга катта социал-сиёсий аҳамият берилмоқда. Шу зонадаги колхоз ва совхозларга 9,7 миллиард сўм ажратилмоқда.

Партия ва давлатнинг кўрсатмаларига мувофиқ, Озиқ-овқат программаси топшириқларига биноан 1985 йилда колхоз ва совхозларнинг иқтисодий ва молиявий аҳволини янада яхшилаш иши изчиллик билан давом эттирилади. Совхозлар ва давлатнинг бошқа қишлоқ хўжалик корхоналари фойдаси 11,3 миллиард сўмга, колхозларнинг соф даромади эса 12,6 миллиард сўмга етади. Ана шу катта маблағлардан хўжаликлар асосан иқтисодий ва социал тараққиёт мақсадларида фойдаланадилар. Совхозларнинг ихтиёрига 4,5 миллиард сўм миқдорида молиявий резерв ажратилмоқда. Рентабеллиги етарли бўлмаган колхозларга уй-жой, социал-маданий ва йўл қурилиши учун, страхование тўловлари учун бюджет маблағларидан 3,3 миллиард сўм берилади.

1985 йилда тиғиз қурилиш программаси бажарилмоғи лозим. Халқ хўжалиги бўйича капитал маблағларни пул билан таъминлаш жами ҳажми 175,1 миллиард сўмга етади, шундан давлат капитал маблағлари 154 миллиард сўмни ташкил этади ва 5,5 процент ортади. Капитал маблағларнинг ишлаб турган корхоналарни техника жиҳатидан қайта қуроллантириш ва реконструкция қилиш каби энг истиқболли ва иқтисодий жиҳатдан нафли йўналишига кўпроқ эътибор берилади. Айни бир вақтда қуриладиган объектлар сонини анча камайтириш вазифаси қўйилади.

Савдо-сотиқ ва барча хил хизмат соҳаларини ривожлантириш партиямиз ва давлатимизнинг доимо диққат марказида бўлиб келмоқда. 1985 йилда чакана товар оборотини 334 миллиард сўмгача ёки 5,2 процент кўпайтириш мўлжалланади. Маиший хизмат корхоналарини ривожлантириш учун 1,1 миллиард сўм улар ихтиёрида қолдирилади.

СССРнинг давлат бюджетида социал-маданий тадбирларни пул билан таъминлаш 123,9 миллиард сўмга етади ёки барча харажатларнинг қарийб учдан бирини ташкил этади. Бундан ташқари корхоналар ва ташкилотлар ўз маблағларидан 29 миллиард сўмдан кўп пулни шу мақсадларга сарфлайди.

Умумий таълим ва ҳунар мактабини ислоҳ қилиш асосий йўналишларида 1985 йил учун кўзда тутилган тадбирларни амалга ошириш бюджет орқали тўла-тўкис таъминланади. 951 минг ўринли янги мактабларни ишга тушириш мўлжалланади, шуларнинг 48 проценти қишлоқ мактабларига тўғри келади.

1985 йилда соғлиқни сақлаш ишларини ривожлантириш унинг профилактика йўналишини яхшилаш йўли билан боради.

Давлат социал страхованиесининг бюджети СССР давлат бюджети составида жами 48,4 миллиард сўм бўлиши кўзда тутилган.

Партиямиз ва давлатимизнинг бутун ташкилий ва сиёсий фаолияти коммунистик бунёдкорлик ҳамда Ер юзида мустаҳкам ва барқарор тинчликни таъминлашдан иборат ўзаро боғлиқ икки мақсадга қаратилмоқда.

Шонли тарихий сана — фашизм устидан Буюк Ғалабанинг 40 йиллигигача ярим йилдан ҳам озроқ вақт қолди. Қарийб қирқ йилдан бери ҳеч ким янги жаҳон урушини бошлашга муваффақ бўлолмаётганлигида Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар, уларнинг изчил тинчликсевар ташқи сиёсий йўлининг ҳал қилувчи хизмати бор.

Аммо бугунги кунда дунёдаги вазият ғоятда кескинлашди. Бунинг масъулияти АҚШ реакцион империалистик доиралари билан унинг НАТО милитаристик блокидаги иттифоқчилари зиммасига тушади. Вашингтон маъмурияти ўзининг тинчликсеварлиги тўғрисидаги сохта гаплар билан ниқобланиб, халқаро кескинликни кучайтирмоқда, қўпол ҳарбий кучга асосланиб иш кўрмоқда, қуролланиш пойгасини ниҳоятда хавфли миқёсларгача зўрайтириб юбормоқда.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси, Совет ҳукумати, шахсан ўртоқ К. У. Черненко шундай мураккаб халқаро вазиятда чинакам ленинча сабот-матонат, қатъият ва принципиаллик кўрсатиб, халқларнинг тинчлиги ва хавфсизлиги учун, инсониятга таҳдид қилаётган ядро уруши хавфининг олдини олиш учун изчил кураш олиб бормоқдалар.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети тинчликни сақлаб қолиш йўлини изчиллик билан амалга ошира бориб, халқаро вазиятга сергаклик билан баҳо бермоқдалар, СССР, унинг дўстлари ва иттифоқчилари хавфсизлигини мустаҳкамлаш, ҳар қандай агрессорга қақшатқич зарба бера оладиган Қуролли Кучларимиз жанговар тайёрлигини ошириш чораларини кўрмоқдалар. Совет Иттифоқи ҳарбий жиҳатдан устунликка эришиш пайида эмас, лекин мавжуд ҳарбий стратегик мувозанат бузилишига ҳам йўл қўймайди. СССРнинг 1985 йилги давлат бюджетида мудофаа харажатлари 19,063 миллиард сўм бўлиши кўзда тутилган. Бу пул бюджет харажатларининг 4,9 процентини ташкил этади.

Докладчи таъкидлаб айтдики, барча иттифоқдош республикаларда ягона халқ хўжалик комплекси доирасида ишлаб чиқаришни интенсивлаш борасидаги ишлар кучайтирилмоқда, социал масалалар сабот билан ҳал этилмоқда, кўпмиллатли маданият муттасил ўсиб бормоқда. Иттифоқдош республикаларнинг бюджетлари СССР давлат бюджетига жами 172 миллиард сўм миқдорида киритилган.

Иттифоқдош республикалар халқ хўжалигини ривожлантиришга бюджетдан ва бошқа манбалардан 170,5 миллиард сўм, ёки давлатнинг ана шу мақсад учун белгиланган барча харажатларнинг 42,5 процентини сарфланади.

Мамлакатимиз ўн биринчи беш йилликнинг масъулиятли босқичига қадам қўймоқда, деди пировардида докладчи 1985 йилда мамлакатнинг бутун ижтимоий, сиёсий ҳаёти Коммунистик партия ўзининг навбатдаги XXVII съездига актив тайёргарлик кўриши белгиси остида ўтади. Келгуси йил партия билан халқнинг қудратли бирлигини, совет кишилари КПССнинг социал ва иқтисодий сиёсатини амалга оширишга барча куч-қувватларини сарфлаш учун маҳкам бел боғлаганликларини янги куч билан намойиш этади, деб қатъий ишонч билдириш мумкин. **(Қарсаклар).**

(Доклад қисқартириб босилмоқда).

К. У. ЧЕРНЕНКО

Ф. ЗИНОВАЦ БИЛАН СУҲБАТЛАШДИ

КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. У. Черненко 27 ноябрь куни Кремлда совет ҳукуматининг таклифига биноан расмий визит билан Совет Иттифоқига келган Австрия Республикасининг федерал канцлери Ф. Зиновацни қабул қилди.

К. У. Черненко билан Ф. Зиновац СССР билан Австрия ўртасидаги муносабатларнинг ҳолатига юксак баҳо бердилар. Бу муносабатлар самарали равишда таркиб топиб, ўзаро ҳурмат ва ишонч руҳи билан йўғрилгандир. Соғлом сиёсий иқлим иккала мамлакатнинг конкрет амалий соҳалардаги савдо-сотиқ алоқаларига ҳам ижобий таъсир ўтказмоқда. Улар ўртасидаги ҳамкорлик бир-бирларининг қонуний ҳуқуқлари ва манфаатларини тегишли тарзда ҳисобга олган ҳолда яққол кўзга ташланиб турган ўзаро манфаатли негизга асослангандир.

СССР билан Австрия ўртасидаги яхши муносабатлар — Европада барқарорликнинг муҳим омилларидан бири бўлиб, турли ижтимоий тузумдаги давлатлар тинч-тотув яшаш принципларини ҳаётийлигининг яққол далилидир. Ҳар иккала томон бундан буён ҳам шу муносабатларни бутун чоралар билан кенгайтириш ва чуқурлаштиришга қатъий аҳд қилганликларини изҳор этди.

Мустақил ва демократик Австрияни қайта тиклаш тўғрисидаги 1955 йилги давлат шартномаси, шунингдек унинг доимий бетарафлиги тўғрисидаги қонун Совет—Австрия муносабатларининг мустаҳкам негизи бўлиб қолаётганлиги, Австрия Республикасининг халқаро ишларда ижобий роль ўйнашига имкон бераётганлиги таъкидлаб ўтилди. Ф. Зиновац Австрия ҳукумати ана шу тарихий ҳужжатлар белгилаб берадиган сиёсатга бундан буён ҳам амал қилади, деди.

Халқаро проблемаларни муҳокама қилиш чоғида дунёда кескинлик кучайиб бораётганлигидан, ҳам ядровий, ҳам оддий қуроллар билан қуролланиш пойгаси давом этаётганлигидан, космос ҳарбий соҳадаги кураш майдонига айлантирилиши хавфидан жиддий ташвишланиш изҳор этилди.

Ҳозир, деб таъкидлади К. У. Черненко, инсоният узра пайдо бўлган ядро уруши хавфини бартараф этишдан кўра муҳимроқ вазифа йўқ. КПСС билан Совет давлатининг бутун ташқи сиёсий фаолияти, халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш, қуролланиш пойгасини, аввало ядровий қуролланиш пойгасини чеклаш соҳасида СССРнинг барча кўпдан-кўп конкрет таклифлари айни мана шунга қаратилгандир.

К. У. Черненко Совет Иттифоқининг яқинда баён этилган ташаббусига эътиборни жалб қилди. Ана шу ташаббус асосида янги музокаралар бошлашга киришиш тўғрисида АҚШ маъмурияти билан ҳамжиҳатликка эришилди. Бу музокаралар космосни ҳарбийлаштирмаслик тўғрисидаги масалани ҳам, шунингдек стратегик ҳамда ўртача олисликка учириладиган ядро қуролларига оид масалаларни ҳам қамраб олган бўлур эди. Совет томони бир-бири билан боғлиқ бўлган мана шу барча йўналишларга ядро қуролини батамом таъқиқлаш, пировард натижада эса уни тугатиш сари ҳаракат қилишга ёрдам берадиган ғоят туб қарорларни қидириб топишга тайёрдир.

Шундай қилиб, эндиликда гап АҚШ маъмуриятида қолди. Агарда Вашингтон аввалгиларидан фарқли ўлароқ бу гал ўзаро мақбул аҳдлашувларга эришиш мақсадида ҳалол музокаралар олиб боришга ҳақиқатан ҳам тайёр эканлигини намоён этган тақдирда қуролланиш пойгасини тўхтатишдан иборат ғоят муҳим проблеманинг ҳал этилишини ниҳоят қотиб қолган жойидан силжитиш мумкин бўлади.

Ф. Зиновац ҳам СССР билан АҚШ ядровий ва космик қуролларга алоқадор масалаларнинг бутун комплекси юзасидан музокараларга киришиш ниятида эканлиги муносабати билан чуқур мамнуният изҳор этиб, бу музокаралар самарали бўлади, деб умид билдирди.

К. У. Черненко билан Ф. Зиновац биргаликдаги куч-ғайратлар билан ер юзида тинчликни сақлаб қолиш, сиёсий иқлимни соғломлаштириш, халқаро муносабатларда ишонч муҳитини тиклаш учун имкони бўлган ҳамма ишни қилиш барча давлатларнинг катта-кичиклигидан, социал тузумидан, қўшилмаган ва бетараф давлатларнинг бирон-бир иттифоқи ёки группасига мансубликларидан қатъий назар уларнинг бурчидир, деган якдил фикрни билдирдилар.

Суҳбат Совет—Австрия муносабатларига хос бўлган дўстона руҳда ўтди.

КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. М. Александров ҳозир бўлди.

(ТАСС)

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ МАЖЛИСИ

26 ноябрь куни Кремлда СССР Олий Совети Президиумининг навбатдаги мажлиси бўлди.

Мажлис қатнашчилари КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари, Украина ССР Олий Совети Президиумининг Раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Алексей Федосеевич Ватченконинг хотирасини бир дақиқа сукут сақлаб ҳурмат билан эсга олдилар.

Президиум Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Яман Араб Республикаси ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисида 1984 йил 9 октябрь куни Москвада имзоланган шартномани ратификация қилиш тўғрисидаги масалани кўриб чиқди.

СССР ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари депутат Г. М. Корниенко шартномани ратификация қилиш учун тақдим этган СССР ҳукуматининг топшириғига биноан сўзга чиқди.

Мажлисда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитети секретари, Миллатлар Совети ташқи ишлар комиссиясининг раиси Б. Н. Пономарев СССР Олий Совети палаталари ташқи ишлар комиссиялари номидан нутқ сўзлади. У СССР Олий Совети Иттифоқ Совети ва Миллатлар Советининг ташқи ишлар комиссиялари қўшма мажлисида СССР билан ЯАР ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартномани кўриб чиққанликларини маълум қилди. Шартнома комиссияларнинг мажлисларида муҳокама этилганлиги, деди Б. Н. Пономарев, бу шартнома совет халқининг ҳам, Шимолий Яман халқининг ҳам манфаатларига батамом мос келишини, СССРнинг ленинча тинчликсевар ташқи сиёсий йўлига мувофиқ эканлигини яна бир бор тасдиқлади, у аввало Яқин Шарқ регионида халқаро барқарорликнинг омилларидан биридир.

Янги шартнома ҳар иккала томон анъанавий дўстлик ва ҳар томонлама ҳамкорлик муносабатларини давлат йўли билан ҳам, шунингдек жамоатчилик йўли билан ривожлантириш ҳамда чуқурлаштириш муддаосини қайд этди.

Империализм энг ашаддий реакцион доираларининг авантюрачилик сиёсати ва улар қуролланиш пойгасини авж олдираётганликлари натижасида халқаро кескинлик жуда хатарли равишда кучайиб, ядровий ҳалокат хавфи ошиб кетган дунёдаги вазият ҳозир чигаллашганлиги муносабати билан ҳам шартнома аҳамиятга эга деб билиш керак. Яқин Шарқда ғоят хатарли вазият ҳамон сақланиб қолмоқда. Шу муносабат билан шартнома урушнинг олдини олишга, ялпи тинчликни ва халқлар хавфсизлигини, халқаро кескинлик юмшатилишини мустаҳкамлашга бутун чоралар билан кўмаклашишга, эски ва янги мустамлакачилик ҳамда ирқчиликка қарши курашни давом эттиришга, халқларнинг ўз суверенитети, озодлиги ва мустақиллигини таъминлаш йўлидаги адолатли курашига ёрдам бериш ишида ҳамкорлик қилишга иккала томон интилаётганлигини тасдиқлаганлиги муҳимдир.

Ўртоқ К. У. Черненко ЯАР Президенти Али Абдалла Солиҳ шарафига берилган зиёфатда сўзлаган нутқида шартномани таърифлай туриб, шу муҳим ҳужжатда бизнинг тенг ҳуқуқли ҳамкорлигимизни янада ривожлантириш асослари қаттиқ мустаҳкамланганлигини, суверенитет ва мустақилликни қатъий ҳурмат қилиш, бир-бирларининг ички ишларига аралашмаслик принциплари таъкидланганлигини, мустаҳкам тинчлик учун, гегемонизмга ҳамда мустамлакачилик ва ирқчиликнинг барча формаларига қарши курашда СССР билан Ямaннинг бирдамлиги эълон қилинганлигини қайд этиб ўтди.

Иттифоқ Совети ва Миллатлар Советининг ташқи ишлар комиссиялари, деди пировардида Б. Н. Пономарев, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Яман Араб Республикаси ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома СССР Конституциясига батамом мос бўлиб тушади. СССР Олий Совети Президиумига шартномани ратификация қилишни тавсия этиш ҳақида қарор қабул қилинди.

Шу масала юзасидан сўзга чиққан СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси О. У. Салимов, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси, КПСС Татаристон область комитетининг биринчи секретари Г. И. Усмонов, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг биринчи ўринбосари В. В. Кузнецов шартнома тузилганлигини маъқуллаб, Совет Иттифоқи билан Яман Араб Республикаси ўртасида кўп йиллардан буён дўстлик ҳамда тенг ҳуқуқли, ўзаро манфаатли ҳамкорлик муносабатлари мавжуд эканлигини қайд этиб ўтдилар.

Совет — Шимолий Яман шартномасининг тузилганлиги давлатимизнинг В. И. Ленин асос солган ташқи сиёсий принциплари мустаҳкамлигининг, унинг Шарқ мамлакатлари билан қардошлик муносабатларини ривожлантиришга, уларнинг миллий-озодлик ва социал тараққиёт учун олиб бораётган адолатли курашини қўллаб-қувватлашга қаратилган принципиал йўли ўзгармаслигининг яна бир далили эканлиги таъкидлаб ўтилди.

СССР билан ЯАР ўртасидаги шартнома давлатларимиз ялпи тинчлик ва халқаро хавфсизлик манфаатларини кўзлаб биргаликда ҳаракат қилишга астойдил интилаётганликларини намойиш этади.

СССР Олий Совети Президиуми Совет Иттифоқи билан Яман Араб Республикаси ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартномани бир овоздан ратификация қилди.

Сўнгра ўн биринчи чақириқ СССР Олий Советининг иккинчи сессиясини ўтказиш билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди.

Мажлис қатнашчилари КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси К. У. Черненконинг шу йил 15 ноябрида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси мажлисида СССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш давлат плани ҳамда 1985 йилги СССР давлат бюджети лойиҳаларини кўриб чиқиш чоғида сўзлаган нутқидаги қоидалар ва хулосаларни зўр мамнуният билан маъқулладилар. Нутқда беш йилликнинг якунловчи босқичида ва бирмунча узоқ истиқболда халқ хўжалигини ривожлантиришнинг конкрет вазифалари аниқлаб берилди, мамлакатнинг иқтисодий ва илмий-техникавий потенциалини янада мустаҳкамлаш, халқнинг турмуш даражасини ошириш юзасидан амалий тадбирлар белгиланди.

СССР Олий Совети Президиуми СССР Олий Совети палаталари план-бюджет комиссиялари ва бошқа доимий комиссияларининг СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1985 йилги давлат планини ҳамда 1984 йилги планнинг бажарилишини, 1985 йилги СССР давлат бюджетини ва 1983 йилги бюджетнинг ижроси тўғрисидаги ҳисоботни дастлабки тартибда кўриб чиқишга оид ишларни тугаллаш тўғрисидаги масалани тинглади. СССР Олий Совети Миллатлар Советининг план-бюджет комиссияси раиси Н. И. Масленников палаталар доимий комиссияларининг топшириғига мувофиқ ахборот берди.

СССР Олий Совети Президиуми мамлакат давлат ҳокимияти олий органи сессиясининг кун тартиби ва иш тартиби тўғрисидаги таклифларни муҳокама қилди ва маъқуллади.

Мажлисда «Чекка Шимол районларида ва СССРнинг шимолий соҳилига туташ денгиз районларида табиатни муҳофаза этишни кучайтириш тўғрисида» СССР Олий Совети Президиумининг Фармони қабул қилинди. Шу масала юзасидан Иттифоқ Совети табиатни муҳофаза қилиш ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш комиссиясининг раиси С. К. Гроссу ахборот берди.

СССР Олий Советининг биринчи ва иккинчи сессиялари ўртасидаги даврда қабул қилинган Фармонларни Олий Совет тасдиғига киритиш тўғрисидаги масала кўриб чиқилди.

Президиум мажлисида давлат ҳаётига оид бошқа баъзи масалалар ҳам муҳокама қилинди.

(ТАСС).

СОВЕТ—АВСТРИЯ МУЗОКАРАЛАРИ

26 ноябрь куни Кремлда СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Тихонов билан Австрия Республикасининг федерал канцлери Ф. Зиновац ўртасида музокаралар бўлиб ўтди.

Амалий, конструктив вазиятда ўтган музокаралар чоғида Н. А. Тихонов билан Ф. Зиновац Совет — Австрия муносабатларига доир масалаларни муҳокама қилдилар, шунингдек иккала томонни қизиқтирувчи баъзи муҳим халқаро проблемалар юзасидан фикрлашиб олдилар.

Томонлар СССР билан Австрия ўртасидаги муносабатлар барқарор бўлиб, мунтасил ривожланиб бораётганлигини мамнуният билан таъкидладилар. Бунда иккала мамлакат раҳбарлари ўртасидаги мунтазам алоқалар муҳим роль ўйнамоқда. Сиёсат, экономика, маданият соҳалари ҳамда бошқа соҳаларда Совет — Австрия ҳамкорлигини кенгайтириш ва чуқурлаштириш иккала давлат халқларининг туб манфаатларига, тинчлик ва халқаро хавфсизлик ишига мос бўлиб тушмоқда.

1955 йилги давлат шартномасини изчиллик билан амалга ошириш тажрибаси унинг шак-шубҳасиз тарихий аҳамиятга эга эканлигини яққол исботлаганлиги таъкидлаб ўтилди. Бу шартнома Австриянинг конституцион тартибда мустаҳкамланган доимий бетарафлик статуси билан узвий бирликда ҳозир ва келгусида ҳам Совет — Австрия ҳамкорлигининг ишончли негизи бўлиб қолмоқда.

Н. А. Тихонов билан Ф. Зиновац иккала мамлакат ўртасидаги савдо-иқтисодий ва илмий-техникавий алоқалар ўзаро манфаат келтириб ривожланаётганлигини, бу алоқалар тобора кенг кўлам касб этиб, ҳар томонлама алоқаларга айланиб бораётганлигини қайд этдилар. Мавжуд битимлар, аввало иқтисодий, илмий-техникавий ҳамда саноат соҳасидаги ҳамкорликни ривожлантириш ва чуқурлаштиришнинг 1990 йилгача мўлжалланган узоқ муддатли программаси муваффақиятли равишда амалга оширилаётганлиги ҳам буни тасдиқлаб турибди. Музокаралар чоғида ушбу программани 1995 йилгача узайтириш ва кенгайтириш тўғрисидаги, шунингдек СССР билан Австрия ўртасида савдо-сотиқ ва тўловлар ҳақида 1975 йилнинг 30 майида тузилган битимни узайтириш тўғрисидаги масалани ўрганиш ҳақида аҳдлашувга эришилди. Томонлар амалий алоқалар самарадорлигини, жумладан ишлаб чиқаришни кооперациялашни ривожлантириш ҳамда учинчи мамлакатларнинг бозорларида ҳамкорликни кенгайтириш йўли билан шундай алоқалар самарадорлигини ошириш керак, деган фикрни билдирдилар.

Аралаш Совет — Австрия иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорлик комиссияси иккала мамлакат ўртасидаги хўжалик алоқаларини мувофиқлаштиришда, мавжуд резервлардан тўлиқроқ фойдаланишни таъминлашда бундан буён ҳам актив роль ўйнай боради, деган қатъий ишонч билдирилди.

Халқаро масалалар юзасидан фикрлашиб олиш чоғида Н. А. Тихонов билан Ф. Зиновац дунёдаги кескинлик кучайиб, қуролланиш пойгаси авж олиб кетаётганлигидан хавотирлик билдирдилар. Шундай аҳволнинг вужудга келиш сабабларини таҳлил этиш вақтида Совет томони АҚШ жаҳонда ҳарбий устунликка эришишга, қуролланиш пойгасини тобора янги-янги соҳаларга ёйишга уринаётганлигини кўрсатиб ўтди. Шу муносабат билан космик фазони ҳарбийлаштириш режаларининг, айниқса хатарли эканлиги таъкидланди.

Совет Иттифоқи, деди Н. А. Тихонов, ҳозирги замоннинг бош вазифаси — ядро уруши хавфини бартараф этиш вазифасини ҳал этиш учун ўзининг бутун кучини сарфлаб келди ва бундан буён ҳам сарфлай беради. У мана шу мақсадга эришишга қаратилган совет таклифларининг моҳиятини тушунтириб берди. Бунда ядровий ва космик қуролларга таааллуқли масалалар юзасидан СССР билан АҚШ ўртасида янги музокаралар бошлашга киришиш тўғрисида ҳамжиҳатликка олиб келган совет ташаббуси муҳим аҳамиятга эга бўлганлиги уқтириб ўтилди.

Бизнинг мамлакатимизда, деди Н. А. Тихонов, Австриянинг халқаро тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлаш проблемаларига умуман ижобий ёндашаётганлигини, унинг Шарқ билан Ғарб ўртасида конструктив мулоқотни узмаслик йўлидаги куч-ғайратларини қадрламоқдалар. Бир қанча муҳим халқаро проблемалар юзасидан СССР билан Австрия позицияларининг бир-бирига мослиги ёки яқинлиги уларнинг халқаро майдонда баҳамжиҳат ҳаракат қилишлари учун қулай шарт-шароитларни вужудга келтиради.

Томонлар гитлерчилар фашизми устидан қозонилган Ғалабанинг ва Австрия озод қилинганлигининг бўлажак 40 йиллигини муносиб равишда нишонлаш ниятида эканликларини билдирдилар. Улар иккинчи жаҳон урушининг сабоқлари доимий аҳамиятга эга эканлигини, тинчлик ва халқаро хавфсизликни сақлаб қолишнинг энг муҳим шартларидан бири сифатида давлатларнинг территориал бутунлиги ҳамда улар чегараларининг бузилмаслиги принципларига қатъий риоя этиш зарурлигини таъкидлаб ўтдилар.

Томонлар музокараларнинг натижалари юзасидан қўшма ахборот эълон қилиш ҳақида келишиб олдилар.

(ТАСС).

ХУШХАБАР

ТОШКЕНТ ГРЭСИ: 150 МИЛЛИАРД КИЛОВАТТ-СОАТ НУР ТАЙЁР!

Меҳнат Қизил Байроқ орденли КПСС XXV съезди номли Тошкент Давлат район электр станцияси коллективи нурхонанинг биринчи энергоблоки ишга тушганидан буён халқ хўжалиги эҳтиёжлари учун 150 миллиард киловатт-соат электр энергияси етказиб берди. ГРЭС Ўрта Осиё ва Жанубий Қозоғистондаги электр станциялари ўртасида биринчи бўлиб ана шундай юксак натижага эришди.

Бу катта меҳнат муваффақиятига барча бўлинмалар коллективлари муносиб ҳисса қўшдилар. Айниқса, станциянинг тежамли ишлашини ошириш юзасидан авж олган социалистик мусобақада Ш. Я. Фармонов бошчилигидаги смена коллективи ажойиб ютуқларни қўлга киритди. Шунинг учун ҳам у 150 миллиардинчи киловатт-соат электр энергиясини ҳосил қилиш бўйича вахтада туриш ҳуқуқини қўлга киритди. Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллиги шарафига зиммага олинган оширилган социалистик мажбуриятларининг бажарилишига КПСС XXV съезди делегати энергоблокнинг катта машинисти Ю. Муслимов, энергоблок машинисти Р. Сибғатуллин, электрослесарь Г. Ф. Вдовиченко, токарь В. И. Марьясов, пайвандловчи В. И. Храмцов ва кўпгина бошқа энергетиклар муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

Нурхона коллективи ёқилғи-энергетика ресурсларини тежаш учун қизғин кураш олиб бориб, йил бошидан бери шартли 5274 тонна ёқилғи ҳамда ўз эҳтиёжлари учун сарфланадиган 6 миллион 387 минг киловатт-соат электр энергиясини тежаб қолди.

1950 минг киловатт-кувватли Тошкент ГРЭСи Ўзбекистон ва Ўрта Осиёдаги қардош республикалар халқ хўжалигини электр энергияси билан таъминлашнинг асосий манбаларидан бири ҳисобланади ва Совет Иттифоқидаги очиқ типдаги энг йирик электростанциядир. ГРЭС коллективи Энергетика программаси вазифаларини амалга оширишга муносиб ҳисса қўшишга интилиб, асбоб-ускуналарни модернизация қилиш, уларнинг пухталигини ошириш, тежамкорлигини кучайтириш юзасидан ишлар олиб бормоқда. ГРЭСни Тошкентни иссиқлик билан таъминлаш режимига ўтказиш билан боғлиқ бўлган катта ишларни амалга оширишга тайёргарлик кўрмоқда.

Электр станцияси коллективи 1984 йилнинг 22 ноябрида 150 миллиард киловатт-соатли юксак марраии босиб ўтди. Эндиликда эса хўжалик йилини янада яхши кўрсаткичлар билан якунлаш учун социалистик мусобақани тобора авж олдирмоқда.

ЧОРВА ҚИШЛОВИ «ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» НАЗОРАТИДА

ЗООТЕХНИКНИНГ КУНДАЛИК ЮМУШЛАРИ

«Политотдел» колхози чорвадорлари учун қурилган посёлка йил сайин кенгайиб ободонлашиб бормоқда. Бир-биридан шинам уйлар обод кўчалар кўзни қувонтиради.

Аслида бу посёлкага ферма қурилиши бошлангандаёқ пойдевор қўйилган эди. Ўтган йиллар давомида ҳар бир хонадон табиий газ ва водопровод суви билан таъминланди. Умуман посёлкада истиқомат қилаётганлар учун ҳамма қулайликлар яратилган. Бундай тадбирларни амалга оширишда Бордонкўл қишлоқ Совети ижроия комитети, хусусан шу қишлоқ Советининг депутати, колхознинг бош зоотехниги Фиртюн Муннинг хизматлари каттадир.

Дарҳақиқат, ферма ташкил топган кундан бошлаб унинг йирик тармоққа айланиши учун Мун чинакамига ғайрат билан ишлади. Буни ҳар бир чорвадор тўла ҳис этади. У фермадаги юмушлардан ташқари чорвадорлар, сут соғувчилар билан суҳбатлашиб, уларнинг наказларини бажариш учун ҳам вақт топади.

Айни пайтда фермада 900 та серсут, зотдор сигир бор. Булар 40 нафар соғувчига бириктиб қўйилган. Бундан 10—15 йил илгари фермада ёшлар йўқ эди ҳисоб. Сабаби улар бу ерга ишга келишни хоҳлашмасди. Бу ҳол қишлоқ Советида кўриб чиқилди. Атрофлича муҳокама қилинди. Ўрта мактабни битирувчи ёшлар билан суҳбатлар ўтказилди. Уларнинг аксарияти фермада шароит яхши эмаслигини баҳона қилишарди. Ана шундан сўнг чорвадорлар тўғрисида ғамхўрлик қилишга алоҳида эътибор берилди. Ҳозирги кунда фермада ишловчиларнинг ярмидан кўпроғини ёшлар ташкил этади.

— Бундан бир неча йиллар илгари фермадаги ишлар тўла механизациялаштирилмаган эди,— дейди сут соғувчи А. Квасова, — ҳар бир сигирдан жуда оз миқдорда сут соғиб олинарди. Бош зоотехнигимиз Муннинг ғайратига қойилмиз. У фермадаги барча меҳнат жараёнларини механизациялашни асосий вазифа қилиб қўйди. Қийинчиликлар енгилди. Мақсадга эришилди.

Фермада мураббийчилик ҳаракати авж олдирилган. А. Квасова ва Н. Вафина сингари кекса, тажрибали сут соғувчилар ёшларга устозлик қилмоқдалар. Уларни меҳнатга муҳаббат руҳида тарбияламоқдалар.

Бу йил ҳам ферма ҳар йилдагидек қишловга намунали тайёрланди. Бинолар барвақт ремонтдан чиқарилди. Етарли миқдорда ем-хашак жамғарилди. Маълумки, ҳар бир ишнинг муваффақияти соҳа кишиларининг кайфияти, ишга муносабатига боғлиқдир. Шунинг учун ҳам чорвадорлар учун барча маданий-маиший қулайликларни яратиб бериш биринчи даражали вазифа қилиб қўйилган. Фермада дам олиш хонаси жиҳозланган, ҳаммом ва душ ишлаб турибди. Чорвадорларга савдо хизмати яхши ташкил этилган. Бу тадбирларнинг ҳаммаси ферма ишларининг самарадорлигини таъминламоқда.

Яқинда колхоз чорвадорлари давлатга сут топшириш планини бажарганликлари ҳақида рапорт бердилар. Эл дастурхонига 3280 тонна серёғ сут етказиб берилди. Ишчан коллектив аъзолари юбилей йили мажбуриятларини ҳам муваффақиятли бажариш, планга қўшимча яна 450 тонна сут сотиш учун астойдил ҳаракат қилмоқдалар.

— Қишлов — чорвадор учун катта синов,— дейди Мун.— Бу синовдан муваффақиятли ўтишнинг бош шарти озуқанинг етарли бўлишидадир. Қишлов даврига колхозимизда 1100 тонна пичан тайёрланди. 9300 тонна маккажўхори силоси бостирилди. 100 тонна сенаж тайёрлаб қўйилган. Ҳозирги кунда асосий диққат-эътибор ана шу жамғарилган озуқани тежаб сарфлашга қаратилмоқда. Шу мақсадда озуқа цехлари қувватидан унумли фойдаланишга ҳаракат қилмоқдамиз. Чорва моллари белгиланган рацион асосида боқилмоқда. Шунинг учун ҳам улардан бир меъёрда сут соғиб олинаётир.

Коммунистик районидаги бу машъал колхознинг сут-товар фермаси ходимлари СССРнинг Озиқ-овқат программасининг бажарилишига муносиб ҳисса қўшиш учун ана шундай фидокорлик билан меҳнат қилмоқдалар. Улар қишловни соз, самарали ўтказиш учун ҳар бир қулай имкониятдан, резервлардан оқилона фойдаланмоқдалар. Тажрибалари, маҳоратларини ишга солмоқдалар.

С. НИКОЛАЕВА.

ФЕРМА НАЗОРАТЧИЛАРИ

Сут-товар фермасига келаётган кишининг кўзи энг аввало йўлка бўйида хилпираб турган қизил байроққа тушади. Қизил байроқ ҳар 10 кунда бир марта кўтарилади. Бу гал у Роза Тонготарова шарафига кўтарилган эди.

Роза сут соғиб олишда кейинги ўн кунликда ғолиб чиқди. У ўз қарамоғидаги 14 бош сигирнинг ҳар биридан кунига ўрта ҳисобда 10 килограммдан сут соғиб олди. Бир ойда давлатга 4200 килограмм сут топширди.

Розанинг боқувидаги сигирларининг ҳаммаси дуркун, зотдор. Ҳар бири йил бошидан бери 4000 килограммдан сут берди. Йил охиригача бу кўрсаткич 4,5 минг килограммга етади. Ёзда сигирлар қанчадан сут берган бўлса, ҳозир ҳам ўша суръат сақланиб турибди.

Илғор сут соғувчилар чорва маҳсулдорлиги ошаётганидан беҳад мамнундирлар. Бунда халқ назоратчиларининг ҳам муносиб ҳиссаси борлигини яхши билишади. Назоратчилар қишлов олдидан ферма бўйлаб оммавий рейд ўтказишди. Рейдга ферма мудири Абдужаббор Сулаймоновнинг ўзи бошчилик қилди. Группа аъзоларидан ветеринария врачи Ўктам Бойматов, молбоқар Укубой Чимиров, монтёр Абдуғаппор Исоқов унинг ёнида бўлишди.

Рейддан сўнг молхоналар деразасининг синган кўзларига ойналар солинди. Озуқани тежаб сарфлаш бўйича тадбирлар ишлаб чиқилди. Бу тадбирларнинг бирида озуқа цехи ишини тўғри ташкил этиш кўзда тутилган эди. Ҳозир озуқа цехи нормал ишлаб турибди. Группа аъзоларидан Абдуғаппор Исоқов буғлатилган майин озуқани фермага ўз вақтида етказиб бериш устидан пухта назорат ўрнатган.

Молбоқар Укубой Чимировга эса озуқадан оқилона фойдаланиш вазифаси топширилган. Қишлов пайтида ҳар куни соғин сигирларга 40 килограммдан силос, ўт уни аралаштирилган 4 килограмм пичан, 2 килограмм аралаш озуқа бериб туриш кўзда тутилган. Группа аъзоси Укубой ака рационга тўла риоя этилишини таъминлаяпти.

Қишлов арафасида ферма коммунистларининг бўлиб ўтган йиғилишида ҳар бир киши зиммасига маълум вазифалар юкланди. Шу жумладан, халқ контроли группаси олдида турган вазифалар ҳам аниқ белгилаб берилди. Бу йил биз 720 тонна сут, 160 тонна гўшт, салкам 200 минг дона тухум етиштириш мажбуриятини қабул қилганмиз. Ҳозир бутун эътибор мана шу мажбуриятларнинг бажарилишига қаратилгандир. Вақти-вақти билан бўлиб турган текширувларда озуқа сарфиёти, моллар парвариши сифати кўздан кечирилмоқда. Қурилган тадбирлар туфайли сут ва гўшт етиштириш ўн ойлик плани ортиғи билан адо этилди.

Э. РИСБОЕВ,
Оққўрғон районидаги Охунбобоев номли колхоз бош зоотехниги, сут-товар фермаси цех партия ташкилотининг секретари.

ИВАНОВОЛИК МЕҲМОНЛАР ТОШКЕНТДА

26 ноябрда Иваново областининг касаба союз делегацияси Тошкентга келди. Делегация составида Иваново область касаба союзлари Советининг агросаноат комплекси масалалари бўйича бўлим мудири В. С. Зиборов, Наволокскдаги «Приволжская коммуна» ип-газлама комбинати тўқувчиси М. А. Борунова, Палех районидаги «Заря» колхози сут соғувчиси А. И. Шибаевалар бор.

Ивановолик меҳмонларни Тошкент область партия комитетининг иккинчи секретари С. М. Нестеренко қабул қилди.

Шунингдек ивановолик меҳмонларни Тошкент область касаба союзлари Совети раиси А. В. Бранлов қабул қилди.

27 ноябрда М. А. Борунова Тошкент тўқимачилик комбинатида бўлди. Бу ерда уни донгдор тўқувчи Е. А. Губина, барча тошкентлик тўқимачилар қизғин кутиб олдилар. М. А. Борунова «Приволжская коммуна» комбинатида ёшларни тўқимачилик ишлаб чиқаришига жалб қилиш юзасидан ишлар қандай ташкил этилганлиги ҳақида муфассал гапириб берди. Мария Александровнанинг ўзи ҳар йили уч нафар шогирдни мустақил ишлашга тайёрлайди.

Шу куни В. С. Зиборов ва А. И. Шибаевалар «Чиноз» наслчилик совхоз-техникумига ташриф буюрдилар. Меҳмонлар ва совхоз ходимлари ўртасида чорвачиликни ривожлантиришнинг истиқболли йўналишлари ҳақида мазмунли фикр алмашуви бўлди.

Наслчилик совхоз-техникуми директори Н. И. Гусаков ва касаба союз комитети раиси А. И. Макарипов чорвадор касби обрўсини ошириш, хўжалик ходимларига юксак унумли меҳнат қилиш учун зарур шароитларни яратиш бўйича амалга оширилаётган ишлар ҳақида гапириб бердилар.

Бугун Иваново областидан келган меҳмонлар қишлоқ хўжалик ходимлари касаба союзи область ҳисобот-сайлов конференцияси ишида иштирок этадилар.

ПАРТИЯ ҚАРОРЛАРИ—ОММАГА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети республиканинг барча областларига ва Қорақалпоғистон АССРга штатсиз лекторларнинг катта бир группасини юборди.

Олимлар, халқ хўжалиги турли тармоқларининг мутахассислари саноат корхоналарининг, қурилишларнинг меҳнатчилари, «оқ олтин» терими қатнашчилари, сув хўжалиги ташкилотларининг ходимлари ҳузурида КПСС Марказий Комитети 1984 йил октябрь Пленумининг қарорлари ҳақида лекция ўқийдилар, ўртоқ К. У. Черненконинг КПСС Марказий Комитети Пленумида ва Марказий Комитет Сиёсий бюросининг мажлисида СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1985 йилги Давлат плани ва СССР Давлат бюджети лойиҳаларини кўриб чиқиш вақтидаги нутқларида баён этилган кўрсатма ва тавсияларни, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVIII пленуми қарорларини тушунтириб берадилар.

(ЎзТАГ).

ЧЕТ ЭЛ ЯНГИЛИКЛАРИ

ЖАҲОН ШАҲАРЛАРИ ВА ПОЙТАХТЛАРИДА

● ВЕНА. Бу ерда Вена меҳнаткашларининг «Инглиз шахтёрлари билан халқаро бирдамлик учун» митинги бўлиб ўтди. Митингда сўзга чиққан нотиқлар инглиз кончиларининг курашини қўллаб-қувватлаш борасида кенг ҳаракатни авж олдириб юборишга даъват этдилар. Улар маъмурлар иш ташловчиларга қарши жазо чораларини тобора кучайтираётган ҳозирги пайтда интернационал бирдамлик айниқса муҳим аҳамият касб этаётганлигини таъкидладилар.

Инглиз кончилари маъмурларнинг ўнлаб шахтани ёпиб қўйишдан ва 20 мингдан кўпроқ кончини ишдан бўшатишдан воз кечишларига эришиш учун ҳаракат қилиб, меҳнат қилиш ҳуқуқи учун ўз курашини давом эттиришга аҳду паймон қилгандилар.

● ОСЛО. Норвегия пойтахтида «Никарагуадан қўлингни торт», «Америка агрессияси тўхтатилсин» деган шиорлар остида Никарагуани ҳимоя қилиш юзасидан оммавий намойиш бўлиб ўтди. Намойиш қатнашчилари —меҳнаткашлар, хизматчилар, ёшлар, Вашингтоннинг ана шу суверен мамлакатга нисбатан жинояткорона ҳаракатларидан дарғазаб бўлганликларини изҳор этиш ва Никарагуа халқининг республика мустақиллигига қилинаётган ҳамлаларга қарши мардона кураши билан бирдам эканликларини билдириш учун шаҳар кўчаларидан юриб Америка элчихонаси томон бордилар. Ўз сафларида ўн минглаб норвежларни бирлаштирган кўпгина касаба союз, ёшлар, хотин-қизлар, урушга қарши ташкилотлар намойишчиларнинг шиорларини қўллаб-қувватладилар.

● ДАМАШҚ. Қуддусда араб аҳолисининг оммавий норозилик намойиши бўлиб ўтди. Намойиш қатнашчилари Исроилнинг маъмурлари Иордан дарёси Ғарбий соҳилидаги маҳаллий аҳолига нисбатан жабр-зулм ва зўравонлик сиёсатини ўтказаётганлигини қораловчи шиорларни кўтариб бордилар.

Намойишчилар Исроил бош министри Ш. Перес қароргоҳи олдида ўтириб олиб забастовка ўтказдилар. Улар Тель-Авивнинг араб ерларини оккупация қилишни тўхтатишини талаб қилдилар ва Фаластиннинг Бир-зайт университетида ва Рамаллах шаҳрида бўлиб ўтган норозилик намойишларида қатнашган иккита фаластинлик ўспиринни Исроил солдатлари ўлдирганлигини қораладилар.

Маъмурлар намойишни тарқатиб юбориш учун қўшинлар ва полиция кучларини ташладилар. Фаластин ВАФА агентлигининг хабар қилишича, улар қурол-яроғларни ва кўздан ёш оқизадиган гранаталарни ишга солдилар. Намойишчилардан кўплаб киши қамоққа ташланди.

● ЛИМА. Перу тараққийпарвар жамоатчилиги намояндалари мамлакат пойтахти — Лима шаҳрида бўлиб ўтган йиғилишда Марказий Америкада тинчликни қўллаб-қувватлашга, Американинг Никарагуага қарши тайёрлаётган бевосита интервенциясига қарши ҳитобномага 100 мингта имзо тўплаш тўғрисида қарор қабул қилдилар. Йиғилишда Лотин Америкаси ва Кариб ҳавзаси халқлари билан бирдамлик Перу комитети, Перу—Никарагуа дўстлиги уйи, тинчлик учун курашувчи Перу ҳаракати ташкилоти ва Лотин Америкаси империализмга қарши трибуналининг маҳаллий филиали вакиллари қатнашдилар. Йиғилиш иштирокчилари регионда АҚШ ҳарбий тайёргарликларининг кучайтирилаётганлигини ғазаб билан қоралаб, Никарагуа халқи билан бирдам эканликларини айтдилар.

● ДАККА. Бу ерда Африка-Осиё бирдамлиги Бангладеш комитетининг ташаббуси билан семинар ўтказилди. Семинар қатнашчилари янги халқаро ахборот тартибини ўрнатишга чақирдилар. Семинар ишида иштирок этган Бангладеш оммавий ахборот воситаларининг намояндалари, фан ва маданият арбоблари ривожланаётган давлатлардаги воқеаларни бузиб ёритаётганликлари учун Ғарб агентликларини кескин танқид қилдилар.

(ТАСС).

Редактор Н. НАСИМОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

М. Қориёқубов номидаги ўзбек давлат филармонияси

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

28 ноябрь соат 19.30 да
Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллигига бағишланади

Бутуниттифоқ профессионал бадиий коллективлар кўрик-конкурси ва Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати

ЎЗБЕК АШУЛА ВА РАҚС «ШОДЛИК» АНСАМБЛИНИНГ

КОНЦЕРТИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист ва ҚҚАССР халқ артисти Гулшод ОТАБОЕВА.

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист ва Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати Қизлархон ДЎСТМУҲАМЕДОВА.

Тошкент область Ленин комсомоли мукофотининг лауреатлари Нарзиддин ШЕРМАТОВ, Ҳожиакбар ҲАМИДОВ.

VI Жаҳон фестивалининг лауреати Анвар РУСТАМОВ.

СОЛИСТЛАР: Фахриддин УМАРОВ, Ҳотам ҲОЖИЕВ, Абдуқодир ЮСУПОВ, Салоҳиддин МУҲИДДИНОВ, Раҳимахон НОСИРОВА, Дилором ҚАЮМОВА, Моҳичеҳра ИСЛОМОВА, Лола ОҚИЛОВА, Райҳон АБДУЛЛАЕВА.

ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ АНСАМБЛИ.

Программани Ўткир СИДДИҚОВ олиб боради.

«ШОДЛИК» ансамблининг бадиий раҳбари ва бош балетмейстери — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист ва Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати Қодир МЎМИНОВ.

Музика раҳбари — Исматулла РАҲМАТУЛЛАЕВ.

ҲАР ҚАНДАЙ СОЧ ГЎЗАЛ БЎЛАДИ

«ГЛОРИЯ» ва «ВЕРБЕНА» кўпирувчи воситалар сочни ораста қилади.

Агарда сиз ванна қабул қилаётганингизда **«ГЛОРИЯ»** ёки **«ВЕРБЕНА»** воситасини сувга аралаштирсангиз бардамлик, тетиклик, чиниқиш ҳосил қилган бўласиз.

«ГЛОРИЯ» теридаги моддаларни майинлаштиради, **«ВЕРБЕНА»** таркибига актив биологик фенхель мойи қўшилганлиги туфайли қатор шифобахш хусусиятлари бор:

бардамликни оширади,
бактерияларга қарши курашади,
шамоллашнинг олдини олади.

Бу воситалар яхши кўпиради, хушбўй ҳиди бор, ташқи жиҳатдан чиройли безакланган.

«ВНИИхимпроект» институти бу воситаларни тайёрлаб чиқарган.

«ВНИИХИМПРОЕКТ».

«СЛАВА» СОАТИ АНИҚ ЮРАДИ

Кварц соатлари ўзининг аниқ юриши, ишончлилиги, чиройлилиги билан шуҳрат қозонган.

2356 калибрдаги «СЛАВА» кварц соатлари — янги моделдир. Механизмнинг юраги — митти батарейка бўлиб камида 1,5 йил тўхтовсиз ишлайди.

Сув ўтказмайдиган ясси корпуси — гардишли ва квадрат шаклида ишланган. Стрелкали индикация ва циферблат безакланиши моданинг талабларига жавоб беради.

Харидорнинг хоҳишига кўра соатлар билакузуклар билан комплектланади.

Эркаклар «СЛАВА» кварц соатларининг баҳоси (тахминан)—30 дан 35 сўмгача.

Москвадаги «Иккинчи соатсозлик заводи» ишлаб чиқариш бирлашмаси.

«РЕКЛАМА» МАРКАЗИЙ АГЕНТЛИГИ.

ҚИММАТЛИ ХОМ-АШЁ

Эски буюмлар ва газеталарни ҳеч қачон ташлаб юбормангиз. Улар қимматли хом ашё ҳисобланади.

Бир тонна макулатура ишлаб чиқаришда 4 кубометр ёғоч ўрнини босади — бу ўрмонда 17 та дарахт шамолда шивирлаб турибди демакдир.

Бир тонна жун чиқиндиси 700 килограмм жунни қайта тиклаш билан баробардир. Шунча жун 175 та қўйдан қирқиб олинади.

Бир тонна суякдан чорва молларини боқиш учун 500 килограмм суяк уни тайёрланади ва бир талай энг яхши навли чинни буюмлари ишланади: машҳур «гжель» чиннисининг таркибида 40-50 процент суяк уни бор.

Биз ўзимизга кераксиз деб ҳисобланган нарсаларни йиғиб фойдалансак бир олам бойликни сақлаб қолган бўламиз.

Булар ҳали ҳаммаси эмас. Макулатурадан қоғоз ишлаб чиқаришда атмосферанинг ифлосланиши 86 процент камаяди, сув 44 процент тозаланади, қаттиқ чиқиндилар 40 процент миқдорида камаяди.

Шу нарсани унутманг: тежалган хом ашё — бу кўм-кўк дуркун ўрмонлар, мусаффо дарёлар, табиатимизнинг гўзаллиги ва саховатидир.

Она диёримизнинг бойлигини эҳтиётланг — хом ашёларни йиғиб-териб топширинг!

«СОЮЗГЛАВВТОРРЕСУРСИ».
«РЕКЛАМА» МАРКАЗИЙ АГЕНТЛИГИ.
«СОЮЗТОРГРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕКЛАМА АГЕНТЛИГИ (телефон 45-37-24).

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ / "Ташкентская правда" /
ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ОБКОМА КОММУНИСТИЧЕСКОЙ ПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА И ОБЛАСТНОГО СОВЕТА НАРОДНЫХ ДЕПУТАТОВ

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент, Ленинград кўчаси, 32. ТЕЛЕФОНЛАР: редактор ўринбосарлари—335885; 325747, 337916, 325748, масъул секретарь—334808, 325353, секретариат—325750. БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 325778, саноат, капитал қурилиш ва транспорт—325749, қишлоқ хўжалиги—325647, пропаганда—325556, совет қурилиши—325645, фан, маданият ва олий ўқув юртлари—325553, адабиёт ва санъат—325767, ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик—325733, хатлар ва оммавий ишлар—334048, 325354, фельетонлар—325556, фотомухбир—325894.

Р. — 09606. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС: 64684. В. 1835. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12